



**AKADEMİK PERSONELİN
REKREASYONEL FAALİYETLERE
KATILIMLARINI ENGELLEYEN
FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ
(BATMAN ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ)**

Yalçın DALAY

YÜKSEK LİSANS

Rekreasyon Yönetimi Anabilim Dalı



T.C.

**BATMAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**AKADEMİK PERSONELİN REKREASYONEL FAALİYETLERE
KATILIMLARINI ENGELLEYEN FAKTÖRLERİN
BELİRLENMESİ(BATMAN ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ)**

**Yalçın DALAY-2018
BATMAN
Her Hakkı Saklıdır**

TEZ KABUL VE ONAYI

Yalçın DALAY tarafından hazırlanan Akademik Personelin Rekreatyonel Faaliyetlere Katılımlarını Engelleyen Faktörlerin Belirlenmesi (Batman Üniversitesi Örneği) adlı tez çalışması 07/06/2018 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Batman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Rekreatyon Yönetimi Anabilim Dalı'nda YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir.

JÜRİ ÜYELERİ

ÜYE

Doç. Dr. H. Murat ŞAHİN
(BAŞKAN)

İMZA

ÜYE

Doç. Dr. Cengiz TAŞKIN
(DANIŞMAN)

ÜYE

Yrd. Doç. Dr. Önder KARAKOÇ

Yukarıdaki sonucu onaylarım.

Dr. Öğr. Üyesi Ferhat KORKMAZ

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdür V.

TEZ BİLDİRİMİ

Bu tezdeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edildiğini ve tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada bana ait olmayan her türlü ifade ve bilginin kaynağına eksiksiz atıf yapıldığını bildiririm.

DECLARATION PAGE

I hereby declare that all information in this document has been obtained and presented in accordance with academic rules and ethical conduct. I also declare that, as required by these rules and conduct, I have fully cited and referenced all material and results that are not original to this work.

07.06.2018

Yalçın DALAY

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

AKADEMİK PERSONELİN REKREASYONEL FAALİYETLERE KATILIMLARINI ENGELLEYEN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ (BATMAN ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ)

Yalçın DALAY

Batman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Rekreasyon Yönetimi Anabilim Dalı

Danışman: Doç. Dr. Cengiz TAŞKIN

2018, Sayfa 59

Jüri

Doç. Dr. Cengiz TAŞKIN

Doç. Dr. H. Murat ŞAHİN

Yrd. Doç. Dr. Önder KARAKOÇ

Bu çalışmanın amacı; Batman Üniversitesinde görev yapan akademik personelin rekreasyonel faaliyetlere katılımlarını engelleyen faktörlerin incelenmesidir. Araştırmaya batman üniversitesi batı raman kampüsünde görev yapan 200 akademisyen katılmıştır. Bu araştırmada önce mevcut literatür taraması yapılmış ve konuyla ilgili bilgiler verilmiştir. Araştırmada akademisyenlerin rekreasyonel faaliyetlere katılımlarını engelleyen faktörlerin tespitinde “boş zaman engelleri ölçeği” kullanılmıştır. Elde edilen verilerin değerlendirilmesinde ve hesaplanmasında SPSS 22 IBM istatistik paket program kullanılmıştır. Veriler ortalama ve standart sapma olarak özetlenmiştir. Yapılan analizler sonucunda; akademisyenlerin rekreasyonel faaliyetlere katılımını engelleyen faktörlerin anketteki demografik bilgilerle, alt boyu toplam puanları arasında değişkenlere göre çeşitli farklılıklar ortaya çıktığı saptanmıştır. Sonuç olarak üniversitede görev yapan akademisyenlerin rekreasyonel faaliyetlere katılımını etkileyen faktörlerde, ölçekte yer alan alt boyutların birbirinden bağımsız olarak, az ya da çok etkili olduğunu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Akademik personel, Boş Zaman, Rekreasyon, Üniversite.

ABSTRACT

MS THESIS

**THE DETERMINATION OF THE OBSTACLE FACTORS OF
ACADEMICIANS' PARTICIPATION IN RECREATIONAL ACTIVITIES (THE
BATMAN UNIVERSITY SAMPLE)**

Yalçın DALAY

**THE GRADUATE SCHOOL OF SOCIAL SCIENCE OF BATMAN
UNIVERSITY**

DEPARTMENT OF RECREATION MANAGEMENT

Advisor: Assoc. Prof. Dr. Cengiz TAŞKIN

2018, Pages 59

Jury

Assoc. Prof. Dr. Cengiz TAŞKIN

Assoc. Prof. Dr. H. Murat ŞAHİN

Asst. Prof. Önder KARAKOÇ

The purpose of this study; is to examine the factors which hinder the participating in recreational activities of Batman University academic staff.200 academicians who work in Batı Raman Campus participated in the research. In this research firstly present literature scanning was made and informations about the subject was given.In the research "leisure time hinderance scale" used to determine the factors which hinder the academicians participating in recreational activities.SPSS 22 IBM statics packaged software used for evaluating and calculating the acquired data.Data are summarized as average and standart deviation.As a result of anlysis;it is(variable differences) detected that the demographic informations in the survey which is related to factors that hinder the academicians participating in recreational activities and towards total points of sub-dimension.Consequently,it has been thought that the factors which hinder the academicians who work in the university participating in recreational activities;the sub-dimensions which is independently in the scale is more or less effective.

Keywords:AcademicStaff, Leisure Time, Recreation, University.

ÖNSÖZ

Değişen ve sürekli gelişen teknoloji sayesinde ülkelerin bilgi gücü eskisine oranla daha önemli hale gelmekte ve bilgi gücünün bireylere aktarılmasında önemli bir yere sahip olan üniversitelerde bulunan akademisyenlerin kendilerini devamlı geliştirebilme çabası içinde oldukları gözlenmektedir. Ancak ulu önderimiz Mustafa Kemal Atatürk'ün “sağlam kafa sağlam vücutta bulunur” sözü de insanların bilgi birikimlerini arttırmaya çalışırken, zihinsel yönden ortaya çıkan yoğun ve stresli durumdan kurtulabilmeleri açısından rekreasyonel faaliyetlerin önemli bir yere sahip olduğunu ortaya çıkarmaktadır.

Rekreasyonel faaliyetler için oluşturulacak olan boş zamanın gelişen teknoloji karşısında büyük bir tırpana maruz kaldığı ve oluşturulan boş zamanında doğru ve aktif bir şekilde değerlendirilebilmesi yapılacak olan bilimsel çalışmalarla mümkün olabilmektedir. Yapmış olduğumuz bu çalışmada bilgi alışverişinin ve bireylerin doğru eğitim stratejileriyle gelişmesinde odak nokta olan akademisyenlerin rekreasyonel faaliyetlere katılımına engel olan faktörlerin incelenmesi amaçlanmıştır.

Yapmış olduğum bu çalışmada ve yüksek lisans hayatımda bana yol gösteren ve yüksek lisans yaparken tüm desteğini yakından hissettiğim değerli danışman hocam Doç. Dr. Cengiz TAŞKIN hocama teşekkürlerimi sunarım. Tez sürecimde bana yardımcı olan değerli anketör arkadaşlarıma da çok teşekkür ederim.

Ayrıca hayatımda çok önemli yerleri olan canım annem, babam, abilerim ve kardeşlerime bu süreçte bana göstermiş oldukları hoşgörüden ve destekten dolayı çok teşekkür ederim.

Yalçın DALAY
BATMAN - 2018

İçindekiler

ÖZET	v
ABSTRACT	vi
ÖNSÖZ	vii
İÇİNDEKİLER	viii
TABLolar LİSTESİ	x
GİRİŞ	1
I.BÖLÜM	2
ZAMAN VE BOŞ ZAMAN	2
1.1. Zaman kavramı.....	2
1.2. Boş Zaman.....	4
1.3. Boş Zaman ve Rekreasyon İlişkisi.....	6
II.BÖLÜM	7
REKREASYON	7
2.1. Rekreasyon Kavramı.....	7
2.1.1. Rekreasyon İhtiyacı.....	8
2.1.2. Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi.....	9
2.1.3. Rekreasyona duyulan ihtiyacın nedenleri.....	11
2.2. Rekreasyonel etkinliklere katılımı etkileyen unsurlar.....	15
2.2.1. Rekreasyonel etkinliklere katılımı destekleyen unsurlar.....	15
2.2.2. Rekreasyonel etkinliklere katılımı engelleyen unsurlar.....	17
2.3. Rekreasyon ve Verimlilik.....	19
2.4. Rekreasyon ve Toplum.....	19
2.5. Rekreasyon Felsefesi.....	19
2.6. Rekreasyon Teorileri.....	20
2.6.1. İhtiyaçlara hizmet eden rekreasyon.....	20
2.6.2. Boş zaman değerlendirme aracı olarak rekreasyon.....	20
2.6.3. Bireye ve topluma bir değer olarak rekreasyon.....	20
2.6.4. Yeniden yaratma olarak rekreasyon.....	20
2.7. Rekreasyon ve Sosyallik.....	21
2.8. Rekreasyon Faaliyetlerine Katılımda Kişisel ve Ailevi Etkiler.....	21
3. MATERYAL VE YÖNTEM	24
3.1. Araştırmanın Evren ve Örneklemi.....	24
3.2. Veri Toplama Yöntem ve Araçları.....	25
3.2.1. Kişisel bilgi formu.....	25
3.2.2. Boş zaman engelleri ölçeği.....	26

3.3.istatıksel Analiz.....	27
4. ARAŞTIRMA BULGULARI.....	28
5. TARTIŞMA VE SONUÇ.....	36
6. ÖNERİLER.....	41
KAYNAKŐA.....	42
ÖZGEŐMİŐ.....	48
EKLER.....	49



GİRİŞ

Rekreasyon faaliyetlerine katılım, modern hayatın getirdiği fizyolojik, sosyolojik ve psikolojik baskılardan kurtulmanın en önemli yoludur. Bununla birlikte modern şehirleşme planlarında rekreasyon alanlarına yeteri kadar yer verilmemesi ve insanların boş zamanlarını etkili bir şekilde yönetememesi rekreasyon faaliyetlerine katılımının önündeki en büyük engel olarak görülmektedir. Teknolojik gelişmeye bağlı olarak çalışma zamanlarının eksilmesi ve kişilerin boş zamanlarının çoğalması, eğitim ve gelir seviyelerinin artmasına katkı sağlamıştır. Tüm bunlara bağlı olarak rekreasyonel faaliyetlere olan istek çoğalmıştır. Dış ortam rekreasyon etkinliklerini, bilmek ve soruşturmak için birçok imkan sağlamaktadır. Üniversitedeki hedef insan gücünü eğitim ve öğretim sistemi içinde zirveye taşımak ve hedefi olan bireyleri ülke ve dünya gerçekleri ile yüzleştirmektir. Üniversiteler bu amaçla kurulmuş bilimsel araştırmaların yapıldığı ve yayınlandığı en üst düzeydeki eğitim ve öğretim kurumlarıdır. Üniversiteler sadece bilgi üretmek ve transfer etmekle görevli değil aynı zamanda sosyal liderler yetiştiren, toplumsal ve kültürel şekillenmeyi sağlayan düşünce ve bireyleri de üretmektedir (Ağaoğlu, 2012).

Bu bağlamda üniversitelere önemli görevler düşmektedir. Şu an geçen zamanın büyük çoğunluğunu sınıflarda, laboratuvarlarda ya da çalışma masalarında geçiren her akademisyenin rekreatif (eğlenceli) etkinliklere katılım ihtiyacı vardır. Rekreasyonel etkinliklere katılan bireyler, bu faaliyetler için belirli plan ve programlar yapmak zorundadır. Etkinlikler bireysel ve toplu bir şekilde yapıldığı için belirli birçok aksaklıkların da çıkması muhtemeldir. Çoğu birey bu tür etkinliklere birtakım kısıtlayıcılar (para, ulaşım, tesis yetersizliği) yüzünden katılamamaktadır (Ergül, 2008).

Üniversitelerde görev yapan akademisyenlere sosyal, kültürel ve sportif faaliyetlere katılmalarına olanak sağlayacak alanların ve merkezlerin oluşturulması akademisyenlerin sosyal, kültürel ve sportif başarılarını olumlu yönde etkileyecektir. Bu bilgiler ışığında çalışmanın amacı, üniversite akademisyenlerinin rekreatif etkinliklere katılımlarını engelleyen faktörlerin incelenmesidir.

BÖLÜM I

ZAMAN VE BOŞ ZAMAN

Zaman Kavramı

Zaman, ölçülen ya da ölçülebilen süre, uzaysal boyutları olmayan bir kavramdır. Augustinus, 5. yüzyılda zamanın düşünce ve eylemlerin düzenlenişi açısından en alışılmış, ama tanımlanması en zor kavram olduğunu vurgulamış ve sade bir şekilde tanımlanamayan bu kavram, birbirinden çok değişik biçimlerde ele alınmıştır. Zaman, paha biçilmez ancak demokratik şekilde paylaşılan ve uygulanan bir kaynaktır. Herkesin günde 24 saati, haftada 7 günü bulunmaktadır. Bununla birlikte zaman, belirli bir ritimle amansızca akıp gitmektedir. Bireyin ne kadar zengin olduğunun hiç önemi yoktur. Daha fazla zaman satın alınamaz, biriktirilemez, kiralanamaz, ödünç alınamaz, çalınmaz ve hiçbir şekilde değiştirilemez (eşsizdir). Zaman hiç kullanılmasa da tükenmeye devam eder, bu yüzden zaman kullanımı ile ilgili seçilecek en doğru yol, onu en verimli şekilde değerlendirmektir (Scout, 1997).

Zaman, bütün olayların geçmişten günümüze kadar gelip, geleceğe doğru birbirini takip eden ve bireyin kontrolü dışında kesintisiz devamlılık gösteren bir süreçtir. Zaman, hareket ve oluşu çevreleyen, varoluşun içinde cereyan ettiği kozmik süreç olarak da tanımlanırken Türk Dil Kurumu'na göre ise zaman, bir işin, bir oluşun içinde geçtiği, geçeceği veya geçmekte olduğu süre, vakit olarak da açıklanmaktadır (Demirel, 2009). M.

Bazı araştırmacılar zaman kavramını uzayla ilişkilendirmişlerdir. Buna göre “bir nesnenin, uzaydaki bir noktadan başka bir noktaya geçtiği aralık” olarak tanımlanmaktadır. Başka bir açıklamaya göre ise zaman, yaşanan, yaşatılan olayların birbirini izlemesine bakarak zihinde yaratılan ve yine olayların içinde sürüp gideceği düşünülen, başı sonu belli olmayan soyut bir kavramdır (Karaküçük, 1999). Bazı araştırmacılar zamanı tanımlayabilmek için zamanı farklı parçalara ayırmanın gerekliliği görüşünü savunmuşlardır. Bunlardan birisi olan Jensen bir günü (24 saati) üç farklı parçaya ayırarak incelemektedir.

Buna göre zaman (Köybaşı, 2006).

- **Var olma zamanı**, Biyolojik ihtiyaçlar (uyuma, yeme ve kişisel bakım).
- **Zorunlu olarak yapılan işler için harcanan zaman**, bireyin çalışarak ekonomik kazanç elde etmek için yaptığı iş.
- **Boş zaman**, geriye kalan zaman.

Zamanın kullanım bölümleri açısından değerlendirilen diğer sınıflandırma ise Meyer ve ark. tarafından yapılmıştır (Meyer ve ark., 1970).

Buna göre zaman;

- **Var olma zamanı (existence time)**
- **Çalışma zamanı**
- **Boş zaman (leisure time)** olarak sınıflandırılmıştır.
- **Çalışma dışı zaman (free time)**

Zamanın bu şekilde sınıflandırılması toplumdaki bireylerin zamanlarını nasıl harcadıkları farkında olmasına yardımcı olur. Zamanın farkında olmak zamanın iyi kullanılması gerekliliğini ortaya koyar. Zamanı uzun süreli, verimli ve etkili kullanabilmek, öncelikle bir eğitim işidir. Bu ise, okulların ve ailenin üzerinde olan bir sorumluluktur. Aileler en önemli etkidir.

Zamanı iyi kullanabilmek, insanın kendisine, sosyal hayatına, çalışma hayatına, dinlenme ve eğlenmesine, fizyolojik ve biyolojik ihtiyaçların karşılanmasına ayırdığı zaman birimleri arasında dengeyi iyi kurabilmesine bağlıdır. İnsanların öncelikle boş zamanının farkında olmasını sağlanması ve daha sonraki aşamada bu zamanı fiziksel, ruhsal ve zihinsel sağlıkları için nasıl faydalı hale getireceklerinin eğitim yolu ile öğretilmesi gereklidir (Karaküçük ve Gürbüz, 2007).

Zamanı nasıl kullanacağımızın bilincinde olmak, çalışma şeklimizi devamlı geliştirmenin anahtarıdır. Bu yüzden zamanı iyi değerlendiren birey, yaşam kalitesini yükseltir ve diğer kaynaklar gibi kendisi ve amaçları için zamanı etkili bir şekilde değerlendirir ve harcayabilir (Güngörmüş, 2007).

Boş Zaman

İngilizce “leisure” kelimesi Latincedeki “licer” kelimesinden gelmektedir. “İzin verilmiş olmak” ya da “boş olmak” anlamındadır (Hemingwa, 1996). George Candilis ise

“leisure” sözcüğü kaybolan zaman kavramı ile boş zaman değerlendirme anlamındadır şeklinde tanımlamaktadır (Çubuk, 1981).

Dilimizde, leisure kelimesinin birçok karmaşık anlam bağlantıları vardır. Genel olarak, “kısıtlamalardan “özgürlüğe geçmek”, “seçme özgürlüğü- şansı”, “işten arta kalan vakit”, “zorunlu sosyal sorumluluklar yerine getirildikten sonra kalan boş vakit” olarak tanımlanmaktadır (Hemingva, 1996).

Genellikle özgürlük ve özgürce seçme hakkı gibi kavramlarla ilişkilendirilen boş zaman kavramı kısaca yapılması zorunlu olan eylemlerin olmadığı, istenildiği gibi kullanılan bir zaman dilimi olarak tanımlanmaktadır (Karaküçük ve Gürbüz, 2007).

Torkildsen; boş zaman konseptinin daha geniş bir alana yayılan karşılığı olduğu, boş zaman çoğunlukla çalışmanın tersi olarak düşünüldüğünü, ancak bir insanın işi başka bir insanın boş zaman eğlencesi olabileceği, birçok aktivite hem boş zaman hem de çalışmanın özelliklerini bir arada barındırabileceğini bir durumun olduğu şeklinde tanımlarken (Torkildsen, 2005). Kemp ve Pearson; çalışma, uyku, yeme içme ve diğer zorunlu ihtiyaçlar için ayrılan zamandan arta kalan zaman olarak tanımlamaktadır (Kemp ve Pearson, 1997).

Son olarak, Boş zamanın niteliğini açıklayan Uluslararası Boş Zamanları İnceleme Grubu’da şu tanımı vermektedir; Boş zaman, kişinin mesleki, ailesel ve toplumsal sorumluluklarını yerine getirdikten sonra özgür iradesiyle girişebileceği dinlenme, eğlenme, bilgi ya da becerilerini geliştirme, yeteneklerini keşfetmek gibi toplum yaşamına gönüllü olarak katılma gibi bir dizi uğraşlardır. Başka bir ifade ile boş zaman, bireyin çalışma saatleri dışında, uykuda geçen zamanının, işe gidip gelme zamanının ve zaruri gereksinimleri için (vücut temizliği yapmak, yemek yeme gibi) harcadığı zaman dışında kalan ve bireyin istediği gibi kullanacağı zamandır (Tezcan, 1994).

Yapılan tanımların genel bir sentezi yapıldığında ise boş zaman; insanların sınırlı yaşam süresinin çalışma (iş), çalışmayla ilgili etkinlikler (işe gidiş, geliş vb.), yaşamı sürdürmek için gerekli etkinlikler (beslenme, uyuma vb.) ve diğer zorunlu davranışlar dışında kalan bölümüdür. Bir başka deyim ile bireylerin, yaşam kısıtlanması süresinin zorunlu davranışlar (iş, işle ilgili etkinlikler, yaşamı sürdürmek için gerekli etkinlikler vb.) dışında kalan zaman dilimidir. Boş zaman, disiplinler arası bir konudur. Öyle ki; boş zaman kişisel bir davranış formudur, bu durumda psikoloji ile ilişkilidir. Boş zaman, toplumun ve

çevrenin desteklemesi, katılımı ve teşvik etmesi ile meydana gelir, buna göre sosyoloji boş zaman incelemelerinde ana katılımcı olmalıdır. Boş zaman aktiviteleri, canlı organizmada ölçülebilir değişiklikler meydana getirdiğinden dolayı, biyoloji konu ile ilgili önem taşımaktadır. Felsefe, açıklık (netlik) ve doğruluğu, kesinliği arayan disiplindir ve değer yargılarının kavranmasını sağlamak adına denemeler yapmaktadır (Bammel, 1996).

İnsanların dinlenme ve eğlenme gereksinimleri boş vakitlerinin değerlendirilmesi ile karşılanarak onların yaşamla bağları güçlenmiş olur ve insanlar mutlu kılınmış olurlar. Boş zamanların daha çok önemi buradan gelmektedir. Boş zamanlarını iyi değerlendiren kişi sağlıklı bir kişilik geliştirmiş olur. Toplumda temel amaçlardan birisi de sağlıklı kişilik geliştirilmesidir. Boş zamanların değerlendirilmesinin bir diğer önemi de, bireylerde çeşitli doyumlara yol açmasıdır. Bu doyumlar; yaratma zevki, arkadaşlık, dostluk kurma gibi toplumsal durumlar, macera, aksiyon, adrenalin, yeni deneyimler edinme isteği, başarı duygusu, fiziksel sağlık, zihinsel güçleri kullanma, duygusal deneyim, güzellikten hoşlanma, hizmet duygusu, dinlenme gibi unsurlardan oluşmaktadır (Tezcan, 1994).

Boş Zaman ve Rekreasyon İlişkisi

Boş zaman ve rekreasyon arasındaki ilişki ünlü filozof Aristo tarafından da incelenmiştir. Aristo bu ilişkiyi, birbiriyle çakışan üç kategoride sınıflandırabileceğini söylemiştir. Birincisi tefekkür, ikincisi rekreasyon, üçüncüsü ise neşelenmedir. Tefekkür herhangi bir olgu üzerinde, farklı görüş açılarından düşünce sistemi içerisinde muhakeme etme yönüdür. Neşelenme ise izleyicinin ya da dinleyicinin katılmasıdır. Aristo bir filozof olarak tefekkürü felsefi düşüncenin en yüksek kısmı olarak görmüş ve uygulamasını teşvik etmiştir. Aristo boş zamanın rekreasyon için kullanılmasını uygun görmüş diğer hallerde uygun olmadığını söylemiştir. Rekreasyon; boş zamandan daha dar sıkı bir kalıptır ve eğlence fikrinden gelen yaklaşımdır. Eğlence; bireylerin yönelim ve deneyimlerine dikkati çeken psikolojik bir kavramdır. Rekreasyon; eğlence olarak toplumca kabul edilen aktiviteleri gösteren toplumsal paralelliktir. Bu kavramlar arasında önemli olan boş zamanın daha geniş bir olay olmasıdır. Boş zaman sırasında eğlenceli deneyimlere (tecrübelere) sahip olma boş zamana katılanların esas amacıdır.

Diğer yandan eğlenceli bir boş zaman deneyimi sağlamak boş zaman kaynaklarını

yönetenlerin esas amacıdır. Rekreasyon mesleği ile uğraşan bu yöneticiler rekreasyon talebi için dört seviye belirlemişlerdir. Bunlar; rekreasyon yeri ve zamanını ayarlama, rekreasyon aktiviteleri ile uğraşma, rekreasyon deneyimi elde etme ve sonuç olarak sayılabilir. Fakat yapılan pek çok araştırmalara ve deneylere göre son iki sıralamada yer alan rekreasyon deneyimi elde etme ve sonuç kısmı bireylere sorulduğunda, herkesin farklı deneyimler elde ettiği ve farklı çıkarımlarda bulunduğu görülmüş. Bunun da sosyo-ekonomik statüler, farklı demografik özellikler ve rekreasyon bölgesinin metropolit veya kırsal alan olmasından kaynaklandığını tespit etmişlerdir (Soyer ve Can, 2003).



BÖLÜM II

REKREASYON

Rekreasyon Kavramı

İnsanlar, çeşitli büyüklük ve zamanlarda meydana gelen boş zamanlarında; uzaklaşmak, dinlenmek, hava değişimi, gezme-görme, sağlık, beraber olma, heyecan duyma, farklı yaşantılar elde etme gibi pek çok amaçla, ev dışında veya ev içinde, açık veya kapalı alanlarda ya da pasif-aktif şekillerde, kent içinde veya kırsal alanlarda etkinliklere katılmaktadırlar. Boş zamanın günlük, hafta sonları, yıllık izinler ve daha uzun tatiller ile emeklilik gibi dönemlerinde birçok alanda yapılan ve çok çeşitliliği olan aktiviteler söz konusudur. Aktiviteler, insanların ayrı ayrı amaç ve istekleri doğrultusunda anlam kazanmaktadır. Bu özellik, rekreasyonun kesin bir tanımının yapılmasını zorlaştırmaktadır. Ancak, geniş bir perspektiften ve çeşitli yaklaşımlarla bazı tanımlar yapılmıştır (Karaküçük ve Gürbüz).

Rekreasyon, “yenilenme, yeniden yaratılma” anlamına gelen latince “recreate” kelimesinden gelmektedir³⁶. Boş zaman isteğe bağlı zaman olarak tanımlanırken “recreation” kişinin kendini yenilemesi olarak tanımlanmaktadır (İyem, 2012).

Sözlük anlamına göre rekreasyon, “ruhsal ve manevi yönden yenilenme, yeniden doğuş” demektir. Rekreasyon, “çalışma ve günlük rutin işlerin sonrasında bir yenilenme yaşantısıdır” (Jensen ve Naylor, 2007).

Fizyolojik açıdan bakıldığında ise rekreasyon, tekrarlanan stres nedeniyle ortaya çıkan yorgunluk ve tükenmişlik, bitkinlik durumunu azaltmak ve rahatlatmak için yapılan bir takım önleyici veya tedavi edici aktiviteleri içermektedir. Örneğin rahatlamak için sportif faaliyetlerin yapılması gibi (Karaküçük ve Gürbüz, 2007).

Rekreasyon, bireyin öz benliğine uygun ve yapmaktan hoşnut olduğu toplumsal, kültürel ve sportif etkinliklere katılarak, günlük yaşamın sıkıcılığından kurtulması ve başka insanlarla etkileşerek toplumsal bir kişilik kazanması olarak açıklanır (Kılbaş, 2001).

Rekreasyon, aktivitenin kendisi dışında bilinçli olarak birden çok çıkar veya karşılık

gütmeden, boş vakitlerde kendimizi akışına bıraktığımız, insanın gelişimi için birçok imkân içeren, manevi istek ve ihtiyaçlara cevap veren, baskı ve zorlama olmadan özgürce gerçekleştirilen aktivitelerdir (Anderson, 1998).

Rekreasyon kişinin boş zamanlarını içinde bulunduğu topluma ve kendisine fayda sağlayacak uygun faaliyetlerle değerlendirilmesi şeklinde de tanımlanmaktadır (Soyer ve Can, 2003).

Rekreasyon, eğitim, aile, hukuk, din, ekonomi gibi diğer toplumsal kurumlardan birisi olup, evrensel, zorunlu ve önemlidir (Kılbaş, 2001).

Modern anlamda bir sosyal kurum, bilgilerin birikimi ve profesyonel bir çalışma alanı olarak rekreasyon; kendi içinde kıymetli olan, kişinin pek çok ihtiyacını karşılayan, dolu ve mutlu bir hayat aracıdır. Bu yaklaşımla rekreasyon, bireylerin gönüllü olarak boş zamanlarında katıldıkları ve kişisel olarak doyum sağladıkları faaliyetler olarak tanımlanabilir (Yetim, 2010).

Bu yaptığımız rekreasyon açıklamaları ile ilgili bağlantılı olarak rekreasyon aktivitelerinin katılanlara mutluluk, tatmin, yaratıcılık, ruhsal denge, karakter, rekabet etme gücü, ruhsal kapasite, özgürlük, fiziksel ve sosyal kondisyon ve daha geniş dünya görüşü kazandırması gerektiği ortaya çıkmaktadır (Gökdeniz, 2003).

Rekreasyon ihtiyacı

Rekreasyon ihtiyacını tartışmadan önce “ihtiyaç” kavramı ve varlığını ve tüm insanlar için genellenebilirliğini ortaya koymak gerekir. Genel olarak bir eksiklik hissi ve aynı zamanda bu hissın giderilmesi arzusunun veya doğal ya da sosyal yaşamdan gelen gereksinim ifadesine ihtiyaç olarak söylenmektedir (Güngörmüş, 2007).

İhtiyaç; biyolojik veya psikolojik bir gereksinimdir. Bu gereksinim veya yokluk durumu bireyi bir amaca ulaşmak için amacı eylemler yapmaya motive eder (Karaküçük ve Gürbüz, 2007).

Morgan ihtiyacı, bireyin içindeki fizyolojik ve sonradan edinilmiş eksiklik ya da yetersizlik olarak tanımlamakta ve genellikle dürtü ve güdüyle eş anlamda kullanılması gerektiğini ileri sürmektedir. İhtiyaç kavramı psikolojide, insanın gelişimi ve çevresiyle bir ilişki kurabilmesi için gereken önemli koşulların eksikliği olarak tanımlanmaktadır. İnsan

gereksinimlerinin birçoğu fizyolojik ve psikolojik içeriklidir. Psikolojik ihtiyaçların karşılanması ve doyurulması fizyolojik ihtiyaçlara bağlıdır. Her insanın kendine özgü ihtiyaçları vardır ve bu ihtiyaçlar bireyin belli davranışları meydana getirmesi için güdülenmesine sebep olur (Çelikkaleli ve Gündoğdu, 2005).

İnsanların ihtiyaçlarını tamamen veya mükemmellikle tatmin edilmesi nadiren oluşan bir durumdur. Bu nedenle insanlar bir şeyin eksikliğini hissettiği zaman bu eksikliği yok etmek amaçlı eylemlerde bulunarak tatmin olmak ister.

Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi

Maslow'a göre, ihtiyaçların bir kısmı hayatta kalabilmek için temel nitelikte oldukları için, kişi üzerinde diğer ihtiyaçlara göre daha fazla baskı yaratırlar. Bu baskı da o ihtiyaçlar karşılanıncaya kadar kişiyi yönetir ve kişiye gerekli enerjiyi sağlar.

Öncelikle baskı yaratan bu ihtiyaçlar tatmin edilir, sonra da daha az baskı yapan ihtiyaçlara motive olunur. Maslow, bireylerin farklı düzeydeki ihtiyaçlarının sınıflandırılması gerekliliğini savunmuş ve ihtiyaçları beş farklı kategoride sınıflandırmıştır (Güngörmüş, 2007).

- Kendini Gerçekleştirme
- Fizyolojik İhtiyaçlar (Açlık, susuzluk)
- Güvenlik İhtiyacı
- Ait Olma İhtiyacı
- Saygınlık İhtiyacı

Fizyolojik ihtiyaçlar

İnsanın yaşamının devam ettirebilmesi için gerekli olan; su, yiyecek, uyuma ve benzeri bir takım temel fizyolojik gereksinimlerin tatmin edilmesi arzudur (Karaküçük ve Gürbüz, 2007). Fiziksel ihtiyaçlar giderilmediklerinde diğer ihtiyaçlar ortaya çıkmaz. Bu ihtiyaçlar giderildiği zaman ise, bundan sonraki ihtiyaçlar ortaya çıkmaya başlar.

Güvenlik ihtiyacı

Bunlar insanı kendisini güvenlik içerisinde hissetmesi için gereken gereksinimlerdir. Can ve mal tehdidi altında bir insan için güvenlik arama ihtiyacı yerine göre birinci derecede önem kazanabilir (Karaküçük, 2008).

Ait Olma ve sosyal ihtiyaçlar

İnsan ait olmak, diğerleri ile birlikte olmak, kabul görmek ister²⁶. İnsan bu ihtiyaçları çoğu kez, aç bir insanın gıdaya arzusu kadar şiddetli duyar. Yöneticiler ya da liderler insanların bu ihtiyaçlarından hareketle, onlara spor faaliyetleri, piknikler, akşam yemekleri, doğum günü partileri, sinema veya tiyatro faaliyetleri kurmak, geliştirmek ve bunlara bizzat katılmayı teşvik eder (Karaküçük, 2008).

Saygınlık ihtiyacı

İnsanlar hem kendilerine hem de diğer insanlara göre önemli veya saygın görünme ihtiyacı içindedirler²⁶. Her iki saygınlık da hak edilmiş olmalıdır. Bunların karşılanması insana kendine güven, kendini değerli ve yeterli görme duygularını verir.

Kendini gerçekleştirme ihtiyacı

Basamağın en üst seviyesinde yer alan bu ihtiyaç daha alt basamakta yer alan ihtiyaçlar tatmin olmadan ortaya çıkmaz. Bu tip ihtiyaçlara örnek olarak, bireyin kendi potansiyelinin farkına olması, bir işi tek başına yapabilmek ve başarıya ulaşmak ve yaratıcı olabilmek için kendini sürekli geliştirmektir (Karaküçük ve Gürbüz, 2007).

Kendini gerçekleştirme ihtiyacı, insanın temelde tüm potansiyelini gerçekleştirme, hayatını dolu dolu yaşama ihtiyacını ifade etmektedir. Bu ise, rekreasyon amaçlarıyla eş anlamlılık demektir. Yani, kendini gerçekleştirme, rekreasyon yaşantısı ile aynı duyguları yaratmaktadır. O halde, rekreasyon uygulama hedeflerini, Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşinin en tepesinde bulunan kendini gerçekleştirme ihtiyacı çerçevesinde

değerlendirmek mümkün görünmektedir. Kendini gerçekleştirme ihtiyacı otizmlili bireyler içinde önemlidir. Kendini gerçekleştirme ihtiyacı hem başkalarına yardım etme noktasında hem de otizmlili bireylerin kendi potansiyellerini açığa çıkarma noktasında önem kazanmaktadır (Karaküçük, 2008).

Rekreasyona duyulan ihtiyacın nedenleri

Rekreasyon 21. yüzyılın sıkıntılı bireyleri için bir gevşeme aracı olan ve psikolojinin düzenleyici bir etken olduğu kabiliyeti ile bir geçerlilik durumuna geldiği öngörülür. Rekreasyonun gerekli olduğu zamanlar, rekreasyon etkinliklerinin bireysel ve içtimai olarak etken kılınan yararlar yer almaktadır. Bireysel yönden; fiziksel esenlik oluşturması, psikolojik kazanç sağlanması, sosyal çevre edinmesi, yaratıcı düşünce, bireysel yetenek ve beceri gelişimi, çalışmaya elverişli oluşumu ve iş gücüne etki, kişinin memnun olması, toplum açısından ise birlik ve beraber olmayı, yaratıcı bir kitle oluşturmak rekreasyonun sebeplerinden bir kaçını benimser (Karaküçük, 2008).

Kişisel hayatta yaşam döngüsünde etkisi olan bir den fazla faktör ve etken olduğu doğrulanır, insanın gereksinimleri de bu zamanlarda değiştiği gözlemlenir. Bu nedenle pek çok araştırmacı ve yazar rekreasyona duyulan ihtiyacın nedenlerini bazı alt başlıklarda toplamıştır (Karaküçük ve Gürbüz, 2007).

Fiziksel yönden

Orta düzeyde veya sistemli şekilde yapılan egzersiz yalnızca kas ve kemik gelişimini değil akciğerler ve kalp açısından da önemli etki sağlar. Bu yüzden fiziksel aktivitelerin dayanağını hareket etme gereksinimi oluşturur (Karaküçük ve Gürbüz, 2007).

Özellikle birkaç araştırmalar kalp ve damar hastalıklarından aynı zamanda stresten uzak kalmanın en iyi değerlendirilmesi gereken boş zamanlarda yapılan fiziksel aktiviteler ve egzersizin önemini vurgulamakta yapılan bu egzersizlerin vücudun daha sağlıklı olmasını ve kalp krizi gibi ciddi etkenleri azalttığı görülmektedir (Güngörmüş, 2007).

Fiziksel aktivitenin omurilik ya da bel kemiği yaralanmalarına sahip insanlarda yaşamda kalma oranını yükselttiği görülmüştür. Buna ek olarak, birçok engelli kişi için

yatak yarası ya da idrar yolu enfeksiyonu, esneklik kaybı ve ameliyat yaralarından kurtulma ile ilgili sorunlar gibi ikincil komplikasyonları azalttığı da görülmüştür. Birçok birey için, ikincil sakatlıklar temel durumdan daha kısıtlayıcıdır ki bu da rekreasyonel faaliyetler ile ilgilenmenin önemini göstermektedir.

Kişinin kendini tanıyabilmesi, yeteneklerinin ve yapabileceklerinin bilincinde olması ve en önemlisi sağlıklı olması için boş vakitlerini düzenli bir şekilde değerlendirmesi gereklidir. İnsan vücudunun sağlıklı şekilde kalabilmesi için, egzersiz faaliyetlerine katılmak; genç ve çocuk kitlesinin fiziksel ve psikolojik açıdan gelişebilmesi aynı zamanda yaşlıların ise zinde kalabilmeleri için gereklidir.

Sosyal yönden

Sosyal davranış iki ya da daha fazla birey arasında cevapların karşılıklı olarak değiş tokuş edilmesidir. Bu etkileşimlerin birçoğu çocuklar ve yetişkinler için boş zamanlarda gerçekleşir. Boş zaman büyük oranda sosyal bir olaydır. Doğal olarak, boş zaman sosyal yeteneklerin gelişmesinde ve sosyal değiş tokuşun karşılıklı etkileşiminde çok önemli bir rol oynar. Dolayısıyla rekreasyon sosyal destek ağlarının ve fark edilen sosyal desteğin inşa edilmesine yardım eder. Bireyler arasındaki bağlantılar, münasebetler ya da ilişkiler boş zaman deneyimleri sırasında güçlendirilebilir ya da test edilebilir. Aslında, fark edilen sosyal destek, bir bireyin başkaları tarafından ne kadar umursandığını hissettiği seviye, genellikle boş zamanlarda ortaya çıkar. Dolayısıyla, boş zaman sosyal ilişkilerin geliştirilmesi, devam ettirilmesi ve artırılmasında hayati bir rol oynarken sosyal destek ağları bireyin sağlığı, iyiliği ve yaşam kalitesi üzerinde hayati bir öneme sahiptir (Stumbo ve Peterson, 2004).

Rekreasyonel etkinlikler bireyin beraber vakit geçirmekten memnun kalacağı ve ilgi duyduğu alanların aynı olduğu farklı bireyler ile tanışmasına veya beraber olmalarına yardımcı olur. Örneğin; basketbol, masa tenisi veya farklı spor branşları ile iç içe olmak sosyal statünün gelişmesinde ve iyi ilişkiler kurulmasında büyük rol oynar. Bu durumu değerlendirmeye alacak olursak rekreasyonel faaliyetlerin sosyalleşme zamanında önemli bir katkı sağladığını vurgulayabiliriz (Karaküçük ve Gürbüz, 2007).

Psikolojik yönden

Günümüz çağında boş zamanın sosyal hayatın ve çalışma standartlarının insanlar üzerinde oluşturduğu etki, yoğunluk, baskı ve tek düzeliği giderme veya düzenlemede önemli etkene sahip olduğu doğrudur.

Mevcut zamanda, ileri düzeyde teknoloji ve otomasyon bir yandan üretim artışı gösterir ve sermaye birikimi sağlanır ve kişinin gücünün daha az bir sürede çalışarak gerekli ve yeteri üretimi elde etmesine yardımcı olmakta; diğer bir yandan ise çevre kirliliği, asosyalleşme, yabancılaşma ve aşırı ses gibi etkenlerle aşırı yorgunluk ve yıpranmaya yol açabilmektedir.

Rekreasyonel faaliyetlere gösterilen önemi ortaya koyar ve kişilerin sıkıntı ve stresten uzak kalmak ve bünyesini düzenlemek için daha çok boş zaman aktivitelerine gereksinimi vardır. Rekreasyon psikolojik ve duygusal esenliğin geliştirilmesi için gerekli olan ortamı ve tecrübeleri sağlayabilir. Rekreasyon bireylerin kendilerini tanımlamalarının ve kavrayışlarının geliştirilmesinde önemli bir arabulucu olabilir, ayrıca stres atma ve endişenin azalmasında çok önemli bir görevi de yerine getirebilir.

Bireyler genellikle rekreasyon faaliyetlerine ile fiziksel ve sosyal faydalarından yansın psikolojik yararları içinde katılırlar. Rekreasyon faaliyetlerine katılmanın psikolojik yararlarının bulunmaktadır. Stumbo ve Peterson'a göre bu faydalar şu şekilde sıralanmaktadır (Stumbo ve Peterson, 2004).

- Kendini tanıma, keşfetme, kendini betimleme ve kendini gerçekleştirme,
- Gelişmiş planlama, seçim yapma ve sorumluluk alma olanakları,
- Özgürlük, kontrol ve içsel motivasyonun ifade edilmesi için gelişmiş olanaklar,
- Stresi önleme, yönetme ve stresle başa çıkma yeteneğinin geliştirilmesi,
- Olumsuz olaylara uyum ve onlardan daha az etkilenme yeteneğinin geliştirilmesi,
- Endişe ve depresyon belirtilerinin azaltılması,
- Yaşam kalitesi, yaşam memnuniyeti ve psikolojik esenliğin artırılması olarak sıralanmaktadır.

Kişisel beceri ve yeteneklerin geliştirilmesi yönünden

Bireylerin kendilerini keşfetmesi veya ne tür becerilere sahip olduklarını anlamasının en kolay yolu denemektir. Bir başka ifade bu durumun gerçekleşebilmesi ancak kişinin istediği veya sevdiği bir işi yapmasına bağlıdır. Sosyal yapıcılığı vurgulayan rekreasyon bugün vazgeçilmezdir ve kişisel gelişimin en önemli unsuru olarak kabul edilmektedir. Herhangi bir faaliyeti rekreatif amaçlarla yapan kişi, bu faaliyet için beceri ve yetenekli diğer kişilerle kültürel ve sosyal ilişkiler kurarak ve devamlı çalışarak sağlayabilmektedir (Güngörmüş, 2007).

Duygusal yönden

İnsanları boş zaman aktivitelerine katılıma motive eden biyolojik, psikolojik, duygusal, sosyolojik ve kültürel faktörler vardır. İnsanlar bazı duygusal nedenler dolayısıyla da rekreasyonel etkinliklere katılım ihtiyacı duyarlar. Bir ihtiyacın en önemli göstergesi duygusal olarak tatmin olma ihtiyacıdır. Bu kimi zaman rekreatif etkinliklere katılma yoluyla, eğlenerek veya rahatlayarak giderilebilir (Karaküçük ve Gürbüz, 2007).

Toplumsal yönden

Rekreasyonel gereksinimin toplumsal anlamda ihtiyaçların oluşmasındaki etken farklı konumlarda var olan bireylerin birbirlerini tanımalarına arkadaşlık kurmalarına ortak hedefler kitlesinde çalışmalarına imkan verilir. Özellikle insanların rekreasyonel aktivitelere girişim yoluyla elde edecekleri yasalar içinde yaşamlarını sürdürmeleri ve kaliteli bir toplum oluşumuna katkı sağlamaktır (Karaküçük ve Gürbüz, 2007). Rekreasyon, kişinin kendisine olan öz güvenini bilmesi ve hoşuna giden işleri yapmaktan memnun kalması ekonomik, sportif ve sosyal faaliyetlere katılarak, günlük hayattaki yaşanan sıkıntıdan uzak kalabilmek ve farklı bireylerle etkileşim kurarak sosyal bir kazanmasını sağlar (Kılbaş, 2001).

Rekreasyonel etkinliklere katılımı etkileyen unsurlar

İnsanların boş zamanlarında katıldıkları rekreasyonel etkinliklerinin kişilerin ruhsal ve fiziksel sağlık durumlarına pek çok faydası olduğu, sporun yanı sıra diğer disiplinler tarafından yapılan çalışmalarla da desteklenmektedir. Bununla birlikte yapılan araştırmalar göstermektedir ki insanların böylesine önemli bir etkinliğe katılım nedenleri ya da katılımını engelleyen nedenler çeşitli gruplara göre farklılık göstermektedir.

Rekreasyonel etkinliklere katılımı destekleyen unsurlar

Günümüzde insanların tercih ettikleri Rekreasyonel etkinliklere katılmaları için eskiye oranla daha çok vakitleri bulunmaktadır. Bu değişiklik daha kısa çalışma zamanları, tatil haklarında artış, evde artan otomasyon ve daha genç yaşta emekli olma gibi birçok faktöre bağlanabilir. Gibson ve Wood rekreatif talebi etkileyen faktörleri aşağıdaki başlıklar altında toplayarak açıklamaya çalışmıştır.

- **Daha çok kullanılabilir gelir:** Günümüzde serbest zaman harcamalarının her zamankinden daha yüksek olduğu görülmektedir, bunun nedenleri başında birçok ailede ücret alan iki kişi oluşu, ailelerin eskiye oranla daha küçük oluşu, gelişen mali danışma ve para yönetimi ve genç evlenmeler gelmektedir.
- **Gelişmiş mobilite:** Otomobil mülkiyetinde önemli bir artışla, insanlar şimdi bir dizi rekreasyonel etkinliğe katılmayı daha kolay buluyor. Diğer önemli olanlar: 2 otomobili olan ailelerde artış, gelişmiş altyapı, daha hızlı ve daha ucuz yolculuk.
- **Değişen ihtiyaçlar ve beklentiler:** Bugün toplum, serbest zamanı, günlük yaşamın önemli bir parçası olarak görüyor. Toplumdaki diğer değişimlerle birleştirildiğinde, bunun sonuçları: kişisel sağlık ve zindeliğe daha fazla ilgi, daha fazla macera ve yenilik arzusunda artış, “Sıkı çalış sıkı eğlen” tavrı, evlilikte ortak roller olmaktadır.
- **Provizyon (Tedarik):** Rekreasyonel etkinlikte yer almak sadece gerekli olanaklar varsa mümkündür. Son zamanlardaki bazı yenilikleri dry-ski alanları, serbest – form yüzme havuzları, sağlık kulüpleri, yüksek-teknolojili bowling alanları, yaşlı müşteriler için aktiviteler oluşturmaktadır.
- **Nüfus değişiklikleri:** İngiltere şimdi, yaşlanan nüfus olarak bilinen eskisinden daha

yüksek bir oranda yaşlı insanlar - bir nüfusa sahip. Bu nüfus genellikle en büyük harcama gücüne sahiptir. Yaşlı insanların artışının ortaya çıkış nedenleri arasında tıptaki ilerlemeler nedeniyle daha uzun yaşayan insanlar, daha büyük sağlık bilinci, daha iyi mali planlama, artan olanaklar sayılabilir.

- **Serbest zaman ve rekreasyon endüstrisinin yapısı:** Serbest zaman ve rekreasyon gibi büyük ve farklı bir endüstrinin değişmez bir kompleks yapısı vardır. Bununla birlikte, çok geniş bir anlatımla, endüstri 3 tip sağlayıcıya ayrılabilir: Kamu sektörü, özel sektör ve gönüllü sektör (Gibson ve Wood, 2000).

Ağırlıklı olarak, kamu sektörü merkezi veya yerel devlet tarafından fon sağlanan bir film temin edilir ve tesisi kapsar. İngiltere’de boş zaman ve rekreasyondan sorumlu bakanlık vardır. Bu bakanlık ek sorumluluk olarak, sanat, radyo yayıncılığı, basın, müze ve galeriler, kütüphaneler, tarihi binalar ve turizmle ilgili devlet politikalarını yönlendirir. Merkezi hükümet İngiltere’de serbest zaman ve rekreasyonun sağlanmasında önemli bir rol oynar. Önemli bir fon sağlama kurumu ve politika yapan gruplar olarak hükümet serbest zaman ve rekreasyon endüstrisinde entegre bir oyuncu olmayı sürdürecektir.

Bunun yanında yerel hükümetlerde sağlayıcılık konusunda görevler üstlenir. Birçok yerel otorite yoğun bir dizi rekreasyonel hizmet sağlar, fakat kütüphane sağlayıcılığından ayrı olarak, bunu yapmak yasal zorunluluk altında değildir. Tipik bir otorite serbest zaman merkezleri, yüzme havuzları, parklar ve bahçeler, müzeler ve açık hava aktivite merkezleri gibi hizmetlerin çoğunu sağlar.

Özel sektörde ise organizasyonlar, kamu sektöründeki gibi karsız hizmet sağlama felsefesi yerine başka her şeyden çok kar maksimizasyonuna yatırım yapma eğilimindedir. Karlar ağır basmıyorsa, özel sektör serbest zaman ve rekreasyon organizasyonları çalışmaz ve iş dışında çıkarlar (Gibson ve Wood, 2000). Gerek özel sektörde gerekse kamusal sektörde olsun bireyleri rekreasyonel amaçlı aktivitelere yönlendiren nedenleri belirlemeye yönelik yapılan araştırmaların çokluğu azımsanamayacak ölçütlerdedir. Özellikle son dönemlerdeki yapılan araştırmalar çoğunlukla, bireyleri rekreasyonel amaçlı egzersize katılıma güdüleyen faktörlerin belirlenebilmesi için ölçek geliştirme çalışmalarından oluşmaktadır. Yapılan bu yoğun çalışmalar neticesinde, bireyi rekreasyonel amaçlı egzersize yönlendiren temel faktörler belirlenmiştir.

Bu faktörler;

- Vücut ve Dış Görünüm
- Sosyalleşme
- Rekabet
- Sağlık
- Diğerlerinin Beklentileri
- Beceri Gelişimi

Eğlence vb. şeklinde gruplandırabilir (Güngörmüş, 2007).

Rekreasyonel etkinliklere katılımı engelleyen unsurlar

Değişen ve bozulan sosyal ve fiziki çevre şartları insan sağlığını tehdit eder hale gelmiş, stres düzeyleri artmış ve dolayısıyla mutlu olmak zorlaşmıştır. Günümüzde mutluluğu ve huzuru arayan insan rekreatif etkinliklere yönelmiştir, çünkü dünya genelinde rekreasyon alanında yapılan bir çok çalışma bu tür faaliyetlerin insanların fiziksel ve psikolojik durumuna olumlu yönde etkisinin olduğunu göstermiştir. İnsanların fiziksel ve psikolojik sağlığı için böylesine önemli olan aktivitelere neden katılmadıkları ya da katılamadıkları merak konusu olmuş ve pek çok araştırmacı tarafından incelenmiştir. Alexandris ve Carroll yapmış oldukları birçok çalışmada insanların farklı nedenlerden dolayı rekreatif etkinliklere katılmadıklarını, engellendiklerini ortaya koymuşlardır. Bu engelleri belirleyeme yönelik birçok teori ve model geliştirilmeye çalışılmıştır (Crawford ve Godbey, 1991).

Godbey ve Crawford'ın etkileşim gösterdikleri ve prensipleri 3 maddeye ayıran kişinin boş zaman faaliyetlerine gösterdikleri ilgi

- Bireysel
- Bireylerarası
- Yapısal faktörlerce engellenir.

Kişisel faktörlerde benimsenen kişinin psikolojik durumu ve tutumudur. Bireyin yetenek seviyesini bilmesi, faaliyete kasten tutumu ve faaliyetin veriminin azalması durumu bu aktiviteye verilebilecek etkidir.

Bireylerarası etkenler ise kişiler arasında iletişimin veya kişiler arasında olan etkileşimin neticesidir ve faaliyete katılım için bir dost veya eş bulup maddi anlamda kazanç sağlamak ve vakit gibi etkenler gösterilecek örneklerdir.

Önemli faktörlerden biri ise; boş zaman kavramı ve katılma arasındaki etkileşimi belirten yapısal engellerdir.

- Boş Zaman Aktivitelerine Katılım
- Bireysel Engeller
- Bireylerarası Engeller
- Yapısal Engeller

Rekreasyon ve Verimlilik

Dar anlamda verimlilik üretime katılan birçok unsurun her birine düşen üretim unsur miktarının ölçülmesi ve aşamalar itibarıyla bu rakamların her biriyle kıyaslanması anlamı taşımaktadır. Geniş anlamda verimlilik ise üretim araçlarının iktisadi etkinliklerinin bir bütün bakımından ölçülmesidir. Belirtilen açıklamalardan verimlilik tanımının kendisiyle birlikte ölçme faktörünün de yanında olduğunu vurgulamaktadır. Verimlilik tanımında en önemli unsur bu tanımın göreceli bir nitelik taşımasıdır.

Bir iş görenin, işletme şirketi, sektörün ya da ekonominin verimliliğinden anlatılırken önemli bir ölçüde kıyaslamalar yapılmaktadır. Önemli olan ise neye, nasıl, kime göre ve ne kadar verim verebildiğidir. En temel ihtiyaçların beslenme, barınma, yeni veriler öğrenme, öğrenilen bilgileri doğacak olan kuşaklara aktarabilme unsurlarının geçmişte kalan zamanlarda bilim ve sanatla ilgilenme, öğrenme, bireyin kendi ülkesinde ya da diğer ülkelerde yaşamakta olan bireylerle iletişim kurma, gezme ve diğer sosyal ihtiyaçların karşılanması ve rekreatif hareketler verimliliği artmaktadır.

Rekreasyon ve Toplum

Zaman geçtikçe çağcı toplum hayatı bir yandan da toplumun refah düzeyi üst düzeyde iken diğer yandan ise bireylerin monoton bir hayat yaşamalarına ve karamsar olmalarına yol açmaktadır. Bununla birlikte yaşanan ekonomi sıkıntıları, dil, din, ırk, gibi farklılıklar

toplumu git gide birbirlerinden alıkoymaktadır. Halbuki insan yaşantısı gereği sosyal bir varlıktır. Rekreasyon faaliyetleri toplumun sosyal hayat kurmasında büyük bir rol taşımaktadır. Rekreasyon faaliyetleri ile bireylerin ya da grupların bir araya gelmesi toplumsal ilişkileri güçlendirir, birlik ve beraberliği sağlar. Ayrıca bireylerin daha geniş ve serbest düşünme yeteneğiyle beraber demokratik bir toplumun oluşmasında önemli bir rol oynar.

Rekreasyon Felsefesi

Sağlığımızı muhafaza altına alıp bizleri tüm zararlı etkilere karşı koruyan bilgelik ve bu bilgelikten yaşamımızı yönetmek için olduğu kadar ve aynı zamanda insanın hüküm verdiği tüm bilgiye felsefe denir. Felsefe sorgulayarak yeni kurallar aramakla bilgiyi hedeflemeye çalışır (Descartes, 1998).

Descartes'e göre tüm hedefler bir bütünden oluşmaktadır. Bir ağaca benzetir Descartes felsefeyi ağaç gibi gövdeleri ve dalları olduğunu ve bu dallardan da meyve toplamak gibi bilgi toplandığını söyler (Descartes, 1998). Bahsedilen bu hedefler ve akımlar elbette rekreasyon ile ilişkilidir. Bu kazanım sonucunda insanın birikim kazanması memnun kalması ve sağlıklı olması her şeyden önemlidir (Descartes, 1998).

Rekreasyon Teorileri

Rekreasyon bilinçleri; gereksinimleri değerlendirmek, boş zaman etkinliği oluşturmak, kişiye ve yoğun kitleye hitap eden rekreasyon ve yeniden işleme koyma maddeler halinde sıralanmıştır.

İhtiyaçlara hizmet eden rekreasyon

Slavson, rekreasyon gereksinimlerini düzenlendiği bir şekilde tamamlanır. Rekreasyon her anlamda var olan her birey için onların ihtiyacını karşılamak için uğraşır. Denilen o ki rekreasyon ihtiyaç gidermedir. Aslında rekreasyon daha çok yapılan işle ilgilidir (Torkildsen, 1999).

Boş zaman değerlendirme aracı olarak rekreasyon

Kapsamlı olarak ele alırsak en fazla kabul görmüş rekreasyon boş zamanlarda yapılan faaliyetlerdir.

Bireye ve topluma bir değer olarak rekreasyon

Öne sürülen bu görüş bireylerin ve toplumun memnun olup sağlıklı kalabilmesi için sosyal ve psikolojik yönden bir değeri vardır.

Yeniden yaratma olarak rekreasyon

Birden fazla bilim adamı rekreasyon sonuçlarını değerlendirmeye alarak rekreasyondan bahsetmek yerine Shivers oyun ile rekreasyon ilişkisinin çok yakın bağlantılı olduğunu öne sürer. “Psikolojik homeostaz” olarak tanımlamıştır. Bu denge bozulduğu zaman sosyal çevre ile kişi arasındaki uyumu her zaman yeniden harekete geçirir. Bireyin fiziksel ve sosyal ruh hali eksikleri nedeni ile ortaya çıkıp ve bu eksikleri gidermek için faaliyete geçirmektir (Torkildsen, 1999).

Rekreasyon ve Sosyallik

İnsan; sahip olmak, diğer insanlarla iç içe olma, başkaları tarafından kabul edilmek, akran olma ve etrafındaki toplumu etkilemek ister. Birey bu eksiklikleri birçok kez, aç bir kişinin besine olan isteği kadar şiddetli duyar.

Geçmiş asırların her zamanında ve evrenin her yerinde toplum için bir ihtiyaç olan rekreasyon yaşanan ekonomik çileler, dil, din, ırk, bilim, toplumsal farklılıklar nedenlerinden dolayı insanların git gide aralarına mesafelerin girdiği bir zamanda toplumsal ve sosyal yararlar sağlamaktadır.

İnsanlar rekreasyon faaliyetleri ile kendi yapabileceklerinin, potansiyellerinin farkına varabilir, yaratıcılıklarını kullanabilir ve dolayısıyla ihtiyaçlar Hiyerarşisinin en üst basamağında olan kendini gerçekleştirme ihtiyacını da giderebilirler (Sevil, 2012).

Sosyal etmenler, iktisadi unsurlar, kültürel yapı, yerleşim yeri, yaş ve cinsiyet gibi pek çok etmene bağlı olarak değişen boş zamanın üç temel fonksiyonu vardır;

- Gelişim fonksiyonu
- Dinlenme fonksiyonu
- Eğlenme fonksiyonu (Karaküçük, 1999).

Orta Çağ döneminde boş zaman dinlenme ve yaratmadan daha çok yüksek sosyal sınıflar arasında sosyal bir gösterişe dönüşmüştür. Yunan felsefesinin aksine boş zaman işten uzaklaşma değil, hangi aktivite içinde bulunacağını seçme özgürlüğü olarak ele alındı (Atalay, 2004).

Rekreasyon Faaliyetlerine Katılımda Kişisel ve Ailevi Etkiler

Bireylerin rekreasyon faaliyetlerine katılımı destekleyen veya kısıtlayan bir takım faktörler vardır. Bu faktörler genel olarak şu başlıklar altında toplanmaktadır; sezonluk engeller, finansal kaynaklar ve rekreasyon alanlarının ulaşılabilir olması, cinsiyet ve sosyal sınırlama ailevi ve kişisel nedenlerdir (Sevil, 2012).

Kentlerde yaşayan ergenlerin sanatsal etkinliklere köyde ve kasabada yaşayanlardan daha fazla katılım göstermeleri, kentlerin sanatsal aktiviteler açısından daha fazla olanaklara sahip olmasıyla açıklanabilir. Köyde yaşayanların pratik aktivitelerle daha fazla ilgilenmeleri köy yaşamının kendi gerçekliği içinde yapılan etkinliklerin yine o kişiler tarafından yapılmasının zorunlu etkinlikler görülebilir. Sanatsal etkinliklere katılım belli bir ekonomik destek gerektirmektedir. Bu nedenle düşük gelir düzeyindeki ergenler bu tür etkinliklere doğal olarak katılamamaktadırlar. Üst ve alt gelir düzeyindeki ergenlerin fiziksel aktivitelere daha fazla ilgi göstermesi, üst gelir grubunun bu tür aktiviteler için özel dersler alarak ilgilenmesiyle açıklanabilir (Özekes, 2011).

Ergenlik dönemi içerisinde bulunan öğrencilerin aile tutumu, okul, akran grupları, sosyokültürel, sosyoekonomik yaşam şekilleri onların olumlu ve olumsuz sosyal beceriler edinmesinde önemli birer vasıta. Sosyal becerilerin istendik yönde gelişmesi olumlu sosyalleşmeyi de beraberinde getireceği düşünülmektedir (Kırımoğlu, 2008).

Rekreasyonun diğ er boyutu ise gelenek, görenek ve adetler doğ rultusunda uyguladı ğ ı, rekreasyon olgusu içinde yer alabilecek etkinliklerdir. Bunlar arasında; yakın komsu ziyaretleri, kahvehanede oyun ve sohbetler, piknik gezileri, kabul günleri, kır, park gezileri, hamam sefaları, sinemaya, tiyatro ve diğ er sanatsal faaliyetleri sayabiliriz. Bunlardan bazıları serbest zaman etkinliğ i ile birlikte toplum içi bazı gelenekleri devam ettirmek açısından önemlidir.

Rekreatif eđ itimlerle her yastaki insanın yaşam kalitesini arttırmak, daha yaratıcı, mutlu ve sağ lıklı birey ve toplum olmanın yolu, çocukluk ağ ından itibaren kazanılan alışkanlıklar ile vücudunu doğ ru kullanma doğ ru değ erleri yaşam felsefesi olarak benimseme özelliklerini geliştirmeyi hedefler. Ayrıca, sigara alkol gibi zararlı alışkanlıklardan uzak durma, daima aktif yaşam tarzını benimseme, aile ve toplum ile uyum içinde olma gibi değ erlerde kazandırılmaya çalışılır. Ailede başlayan bu alışkanlıklar, okul ağ ında gelişir. Bu sebeple serbest zamanını doğ ru kullanma konusunda; kişilerin, ailelerin, eđ itimcilerin ve yöneticilerin bilinçli olması çok önemlidir (Zorba, 2007).

Boş zamanların değ erlendirilememesi faktörü geniş ölçüde eđ itim yanlışlıklarına bağ lıdır. Çocuklarını zamanı öldürmekle, olumlu değ erlendirememekle suçlayan birçok anne-baba, kendileri de aynı şekilde davranıyorlarsa ocuğ un başka türlü davranabilmesi güçtür.

Zamanın değ erini bilerek, boş zamanlarını dinlenme, eđ lenme, spor, müzik ve kültürel etkinliklerle yapıcı bir şekilde değ erlendirebilen bir anne-baba, çocuklarına iyi örnek olur. Dinlenmeyi yatıp uyumak olarak gören, devamlı televizyon-video seyretmek gibi pasif uğ raşları seçen bir anne-babanın çocukları ise büyük bir olasılıkla hiçbir spor ve kültürel aktivitede yer almayan yetişkinler haline gelebilir.

Kendileri zamanlarını iyi değ erlendiremedikleri için bunun sıkıntısını yaşayan ve çocuklarını yaz okullarına, spor, müzik, kültürel etkinliklerde yönlendirmeye çalışan pek çok anne baba da vardır. Ancak ocukların anne-babayı taklit etmeye ne kadar eđ ilimli olduklarının bilinmesinde yarar vardır.

Boş zamanların verimli bir şekilde değ erlendirilememesi, gençleri bir hayat amacı kazanmaktan da genellikle mahrum etmektedir. Kendilerini amaçsız bir yaşam içinde bomboş hisseden genç, zararlı alışkanlıklara kolayca kayabilmektedir. Lise ve üniversite ağ ındaki gençlerin psikolojik problemlerinin birbirine ne ölçüde benzediğ ini görmek için

yapılan bir araştırmada, her iki gençlik grubunda da bir hayat amaçlarının bulunmayışının kendilerini ne kadar çok etkilediği saptanmıştır.

Gençliğin en bilinçli kesimi olması gereken üniversite gençliğinde bile %35 oranında ortaya çıkan bir hayat amacının olmayışından yakınılması, boş zamanlarını değerlendirmek üzere özel ilgi ve merakların gelişmemiş olması gerek eğitimci gerekse toplum olarak çok düşünülmesi gereken bir konudur (Kasatura, 1998).



3. MATERYAL VE YÖNTEM

Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini, 2017-2018 Güz Dönemi Batman Üniversitesi Batı Raman Kampüsü Yerleşkesi bünyesinde aktif olarak görev yapan akademisyenler oluşturmaktadır.

Yapılan çalışmada, ankete katılmak istemeyen ve anket uygulaması yapılırken yerinde bulunmayan akademisyenlerin dışındaki tüm akademisyenlere anketler uygulanmıştır.

Yapılan çalışmada, betimsel tarama yöntemi kullanılmıştır. Betimsel tarama yöntemleri şu anki veya geçmişte var olan bir durumu olduğu gibi betimlemeyi amaçlayan çalışma yaklaşımıdır. Çalışmada ele alınan nesne ya da kişi kendi koşulları içinde tanımlanır (Karasar 2004).

Araştırma iki aşamadan oluşmaktadır. Araştırmanın birinci aşamasında, Batman Üniversitesi Batı Raman Kampüsü Yerleşkesinde eğitim faaliyetlerini yürüten okullar bünyesinde görev yapan akademisyenlerin yaş, medeni durum, cinsiyet, gelir durumu, unvan, düzenli olarak fiziksel aktivitelere katılıp katılmama, üniversite kampüsünde yer alan rekreatif alanları yeterli bulup bulmama, üniversite kampüsündeki rekreasyon alanlarından faydalanıp faydalanmama, herhangi bir spor salonuna üyeliği olup olmama ve daha önce aktif olarak spor yapıp yapmama değişkenlerine göre incelenmiştir.

Araştırmanın ikinci aşamasında yukarıda sayılan değişkenlere göre akademisyenlerin “Boş Zaman Engelleri Ölçeği” alt boyutlarının farklılaşıp farklılaşmadığı bazı istatistiksel işlemlerle değerlendirilmiştir (Karasar, 2004)

Tablo 1. Araştırmaya katılan katılımcılara ilişkin demografik özelliklerin frekans ve yüzde dağılımları

Değişkenler		Frekans	%
Cinsiyet	Erkek	151	75,5
	Kadın	49	24,5
Yaş (yıl)	21-30	37	18,5
	31-40	109	54,5
	40<	54	27
Medeni durum	Evli	135	67,5
	Bekâr	65	32,5
Akademik unvan	Profesör	16	8
	Doçent	28	14
	Yardımcı Doçent	84	42
	Öğretim görevlisi	19	9,5
	Araştırma görevlisi	53	26,5
Aylık gelir (TL)	4001-5000	40	20
	5001-6000	37	18,5
	6000<	123	61,5
Düzenli fiziksel aktiviteye katılım	Evet	96	48
	Hayır	104	52
Üniversitenin rekreatif alanlarını yeterli bulma	Evet	21	10,5
	Hayır	179	89,5
Üniversitenin rekreatif alanlarından faydalanma	Evet	58	29
	Hayır	142	71
Herhangi bir spor salonuna üyelik var mı?	Evet	88	44
	Hayır	112	56

Veri Toplama Yöntem ve Araçları

Kişisel bilgi formu

Akademisyenlerin bireysel durumları açısından bilgi oluşturmak ve araştırmanın inceleme hakkında olan bağımsız değişkenleri oluşturmak amacıyla araştırmacı tarafından 10 sorudan oluşan kişisel bilgi formu hazırlanmıştır. Kişisel bilgi formu, katılımcılarının demografik bilgilerini ve rekreasyonel eğilimlerini belirlemeye yönelik sorulara yer verilmiştir.

Boş zaman engelleri ölçeği

Çalışmada kullanılan veri toplama aracı 2 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, katılımcılarının demografik bilgilerini ve rekreasyonel eğilimlerini belirlemeye yönelik sorulara yer verilmiştir.

İkinci bölümde ise Alexandris ve Carrol (1997) tarafından geliştirilen, “Boş Zaman Engelleri” ölçeği 20 madde ve 6 alt boyuttan oluşmaktadır. Karaküçük ve Gürbüz (2006) tarafından geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılan ölçeğin Cronbach’ s Alpha iç tutarlılık değeri 0.864 çıkmıştır.

Tablo 2. Boş zamanları engelleri ölçeği faktör numaralarına göre alt boyutları dağılımı

Faktör No.	Öz Liderlik Ölçeği Alt Boyutları
Faktör 1	Zaman ve İlgi
Faktör 2	Birey Psikolojisi
Faktör 3	Bilgi Eksikliği
Faktör 4	Ulaşım Sorunu
Faktör 5	Tesis Yetersizliği
Faktör 6	Arkadaş Eksikliği

Tablo 3. Boş zaman engelleri ölçeği, zaman ve ilgi alt boyutu ölçek soruları

Soru No	Ölçek sorusu
16	İş/çalışma zamanının yoğun olması
17	Ailem için zaman ayırmak zorunda olmak
18	Program zamanlarının uygun olmaması
19	İlgili olmamak
20	Rutin programı bozmak istememek

Tablo 4. Boş zaman engelleri ölçeği, birey psikolojisi alt boyutu ölçek soruları

Soru No	Ölçek sorusu
1	Aktivitelerin yorgunluk hissi vermesi
2	Kendini yorgun hissetmek
3	Sakatlanmaktan korkmak
4	Sağlık problemleri
5	Kendini güvende hissetmemek
6	Sosyal ortamlardan mutlu olmamak

Tablo 5. Boş zaman engelleri ölçeği, bilgi eksikliği alt boyutu ölçek soruları

Soru No	Ölçek sorusu
7	Nerden öğreneceğini bilmemek
8	Nerede katılacağını bilmemek
9	Öğretecek kimsenin olmaması

Tablo 6. Boş zaman engelleri ölçeği, ulaşım sorunu alt boyutu ölçek soruları

Soru No	Ölçek sorusu
12	Ulaşımın zaman alması
13	Arabamın olmaması
14	Yeteri kadar paranın olmaması

Tablo 7. Boş zaman engelleri ölçeği, tesis yetersizliği alt boyutu ölçek soruları

Soru No	Ölçek sorusu
10	Tesislerin yetersiz olması
11	Sunulan hizmetleri beğenmemek

Tablo 8. Boş zaman engelleri ölçeği, arkadaş eksikliği alt boyutu ölçek soruları

Soru No	Ölçek sorusu
15	Beraber katılacak kimsenin olmaması

İstatistiksel Analiz

Elde edilen verilerin değerlendirilmesinde ve hesaplanmasında SPSS 22 IBM istatistik paket program kullanılmıştır. Veriler ortalama ve standart sapma olarak özetlenmiştir. Verilerin normallik sınaması One-Sample Kolmogorov-Smirnov testi ile test edilmiş olup verilerin normal dağılım gösterdiği tespit edilmiştir. Varyans eşitliğine ise Levene testi ile test edilmiş olup varyans eşitliğinin sağlandığı görülmüştür.

Bağımsız gruplar arasındaki farklılık ise bağımsız gruplarda T testi ve One Way ANOVA testi ile analiz edilmiştir. Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını bulmak için ise çoklu karşılaştırma testlerinden Tukey testi kullanılmıştır. Bu çalışmada hata düzeyi 0,05 olarak kabul edilmiştir.

4. ARAŞTIRMA BULGULARI

Tablo 9. Araştırmaya katılan katılımcıların rekreasyonel faaliyetlerine katılımlarının engellenmesine ilişkin alt boyutların cinsiyet değişkenine göre karşılaştırılması

Değişkenler	Cinsiyet		T	P
	Kadın (N=49)	Erkek (N=151)		
	Ortalama ± S.D	Ortalama ± S.D		
Faktör 1	12,67±3,09	13,50±2,78	1,753	0,081
Faktör 2	11,88±2,63	12,03±2,82	0,341	0,733
Faktör 3	6,78±1,71	6,15±1,85	2,082	0,039
Faktör 4	5,88±1,78	5,37±1,68	1,782	0,076
Faktör 5	4,67±1,52	4,30±1,51	1,484	0,140
Faktör 6	1,88±0,81	1,81±0,74	0,505	0,614
Toplam puan	43,76±5,74	43,17±6,83	0,539	0,590

Tablo 9 incelendiğinde, araştırmaya katılan katılımcıların rekreasyonel faaliyetlerine katılımlarının engellenmesine ilişkin alt boyutların cinsiyet değişkenine göre karşılaştırılmasında, faktör 1, faktör 2, faktör 3, faktör 4, faktör 5, faktör 6 ve toplam puanlar bakımından kadın ve erkekler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($P>0,05$).

Tablo 10. Araştırmaya katılan katılımcıların rekreasyonel faaliyetlerine katılımlarının engellenmesine ilişkin alt boyutların medeni duruma göre karşılaştırılması

Değişkenler	Medeni durum		T	P
	Bekâr (N=65)	Evli (N=135)		
	Ortalama ± S.D	Ortalama ± S.D		
Faktör 1	13,26±3,31	13,31±2,65	0,114	0,909
Faktör 2	11,91±2,73	12,04±2,79	0,309	0,757
Faktör 3	6,25±1,89	6,33±1,82	0,314	0,754
Faktör 4	5,62±1,67	5,44±1,78	0,678	0,498
Faktör 5	4,48±1,59	4,36±1,48	0,529	0,597
Faktör 6	1,85±0,80	1,82±0,74	0,209	0,835
Toplam puan	43,35±6,22	43,30±6,75	0,058	0,954

Tablo 10 incelendiğinde, araştırmaya katılan katılımcıların rekreasyonel faaliyetlerine katılımlarının engellenmesine ilişkin alt boyutların medeni duruma göre karşılaştırılmasında, faktör 1, faktör 2, faktör 3, faktör 4, faktör 5, faktör 6 ve toplam

puanlar bakımından bekâr ve evli katılımcılar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($P>0,05$).

Tablo 11. Araştırmaya katılan katılımcıların rekreasyonel faaliyetlerine katılımlarının engellenmesine ilişkin alt boyutların yaş guruplarına göre karşılaştırılması

Değişkenler	Yaş (yıl)			F	P
	21-30 (N=37)	31-40 (N=109)	40< (N=54)		
	Ortalama \pm S.D	Ortalama \pm S.D	Ortalama \pm S.D		
Faktör 1	14,00 \pm 2,13	13,18 \pm 3,17	13,04 \pm 2,64	1,422	0,244
Faktör 2	11,27 \pm 2,80	11,77 \pm 2,75	12,94 \pm 2,57	5,009	0,008*
Faktör 3	5,73 \pm 1,59	6,37 \pm 1,90	6,57 \pm 1,81	2,497	0,085
Faktör 4	5,78 \pm 2,19	5,46 \pm 1,74	5,37 \pm 1,36	0,670	0,513
Faktör 5	4,00 \pm 1,37	4,46 \pm 1,57	4,54 \pm 1,49	1,597	0,205
Faktör 6	1,97 \pm 0,83	1,83 \pm 0,74	1,72 \pm 0,74	1,210	0,300
Toplam puan	42,76 \pm 6,99	43,07 \pm 6,66	44,19 \pm 6,11	0,680	0,508

* $P<0,05$

Tablo 11 incelendiğinde, araştırmaya katılan katılımcıların rekreasyonel faaliyetlerine katılımlarının engellenmesine ilişkin alt boyutların yaş guruplarına göre karşılaştırılmasında, faktör 1, faktör 3, faktör 4, faktör 5, faktör 6 ve toplam puanlar bakımından 21-30, 31-40 ve 40< yaşları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($P>0,05$). Buna karşın, faktör 2 alt boyutu bakımından 21-30, 31-40 ve 40< yaşları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir ($P<0,05$).

Tablo 12. Araştırmaya katılan katılımcıların rekreasyonel faaliyetlerine katılımlarının engellenmesine ilişkin alt boyutlardan faktör 2 alt boyutunun yaş gurupları bakımından çoklu karşılaştırılması

(I) yaş	(J) yaş	Yaş ortalamaları arası fark (I-J)	Standart hata	P
21-30	31-40	-0,500	0,516	0,597
	40<	-1,674	0,578	0,012*
31-40	21-30	0,500	0,516	0,597
	40<	-1,174	0,451	0,027*
40<	21-30	1,674	0,578	0,012*
	31-40	1,174	0,451	0,027*

* $P<0,05$

Tablo 12 incelendiğinde, araştırmaya katılan katılımcıların rekreasyonel faaliyetlerine katılımlarının engellenmesine ilişkin alt boyutlarından, faktör 2 alt boyutu bakımından 21-30, 31-40 ve 40< yaşları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir ($P<0,05$). Bu karşılaştırmalarda yaşları 41-50 yaş arası olan katılımcıların puanlarının yaşları 21-30 (yıl) ve 31-40 (yıl) arası olan katılımcıların puanlarından anlamlı derecede yüksek bulunmuştur ($P<0,05$).

Tablo 13. Araştırmaya katılan katılımcıların rekreasyonel faaliyetlerine katılımlarının engellenmesine ilişkin alt boyutların akademik ünvanlara göre karşılaştırılması

Değişkenler	Akademik unvanlar					F	P
	Prof. (N=16)	Doç. (N=28)	Yrd. Doç. (N=84)	Öğr. Gör. (N=19)	Arş. Gör. (N=53)		
	Ortalama \pm S.D	Ortalama \pm S.D	Ortalama \pm S.D	Ortalama \pm S.D	Ortalama \pm S.D		
Faktör 1	12,12 \pm 2,63	12,93 \pm 2,85	13,65 \pm 2,80	13,63 \pm 2,95	13,15 \pm 3,01	1,212	0,307
Faktör 2	13,69 \pm 2,44	12,18 \pm 1,95	11,87 \pm 2,67	12,68 \pm 3,58	11,34 \pm 2,87	2,703	0,032*
Faktör 3	6,38 \pm 1,46	6,18 \pm 1,95	6,43 \pm 1,80	7,00 \pm 2,13	5,91 \pm 1,79	1,456	0,217
Faktör 4	5,81 \pm 1,28	5,36 \pm 1,79	5,18 \pm 1,56	5,74 \pm 1,85	5,89 \pm 1,20	1,658	0,161
Faktör 5	4,56 \pm 1,26	4,32 \pm 1,36	4,27 \pm 1,45	4,74 \pm 1,66	4,45 \pm 1,73	0,455	0,769
Faktör 6	1,69 \pm 0,60	1,82 \pm 0,82	1,70 \pm 0,71	2,00 \pm 0,82	2,02 \pm 0,80	1,831	0,124
Toplam puan	44,25 \pm 6,39	42,79 \pm 5,97	43,11 \pm 6,23	45,79 \pm 7,86	42,75 \pm 6,94	0,917	0,455

* $P<0,05$

Tablo 13 incelendiğinde, araştırmaya katılan katılımcıların rekreasyonel faaliyetlerine katılımlarının engellenmesine ilişkin alt boyutların akademik ünvanlara göre karşılaştırılmasında, faktör 1, faktör 3, faktör 4, faktör 5, faktör 6 ve toplam puanlar bakımından akademik ünvanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($P>0,05$).

Buna karşın, faktör 2 alt boyutu bakımından akademik ünvanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir ($P<0,05$).

Tablo 14. Araştırmaya katılan katılımcıların rekreasyonel faaliyetlerine katılımlarının engellenmesine ilişkin faktör 2 alt boyutunun akademik unvanlar bakımından çoklu karşılaştırılması

(I) akademik unvan	(J) akademik unvan	Ortalamalar arası fark (I-J)	Standart hata	P
Profesör	Doçent	1,509	0,852	0,393
	Yrd. Doçent	1,818	0,742	0,106
	Öğretim görevlisi	1,003	0,922	0,813
	Araştırma görevlisi	2,348*	0,775	0,023*
Doçent	Profesör	-1,509	0,852	0,393
	Yrd. Doçent	0,310	0,593	0,985
	Öğretim görevlisi	-0,506	0,808	0,971
	Araştırma görevlisi	0,839	0,635	0,679
Yrd. Doçent	Profesör	-1,818	0,742	0,106
	Doçent	-0,310	0,593	0,985
	Öğretim görevlisi	-0,815	0,691	0,763
	Araştırma görevlisi	0,529	0,477	0,801
Öğretim görevlisi	Profesör	-1,003	0,922	0,813
	Doçent	0,506	0,808	0,971
	Yrd. Doçent	0,815	0,691	0,763
	Araştırma görevlisi	1,345	0,727	0,348

*P<0,05

Tablo 14 incelendiğinde, araştırmaya katılan katılımcıların rekreasyonel faaliyetlerine katılımlarının engellenmesine ilişkin alt boyutlarından, faktör 2 alt boyutu bakımından akademik unvanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir (P<0,05). Bu karşılaştırmalarda profesörlerin faktör 2 puanlarının sadece araştırma görevlilerinin faktör 2 puanlarından anlamlı derecede yüksek olduğu bulunmuştur (P<0,05).

Tablo 15. Araştırmaya katılan katılımcıların rekreasyonel faaliyetlerine katılımlarının engellenmesine ilişkin alt boyutların aylık gelir durumuna göre karşılaştırılması

Değişkenler	Aylık gelir durumu (TL)			F	P
	4001-5000 (N=40)	5001-6000 (N=37)	6000< (N=123)		
	Ortalama ± S.D	Ortalama ± S.D	Ortalama ± S.D		
Faktör 1	13,90±2,60	12,16±3,66	13,44±2,61	4,045	0,019*
Faktör 2	11,53±2,85	12,22±3,03	12,08±2,66	0,755	0,472
Faktör 3	5,80±1,42	6,32±2,19	6,46±1,83	1,994	0,139
Faktör 4	5,48±1,71	5,73±2,02	5,43±1,67	0,421	0,657
Faktör 5	4,02±1,42	4,76±1,69	4,41±1,48	2,275	0,105
Faktör 6	2,08±0,83	1,70±0,78	1,79±0,72	2,849	0,069
Toplam Puan	42,80±6,55	42,89±7,03	43,61±6,47	0,322	0,725

*P<0,05

Tablo 15 incelendiğinde, araştırmaya katılan katılımcıların rekreasyonel faaliyetlerine katılımlarının engellenmesine ilişkin alt boyutların aylık gelir durumuna göre karşılaştırılmasında, faktör 2, faktör 3, faktör 4, faktör 5, faktör 6 ve toplam puanlar bakımından aylık gelir durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($P>0,05$).

Buna karşın, faktör 1 alt boyutu bakımından aylık gelir durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir ($P<0,05$).

Tablo 16. Araştırmaya katılan katılımcıların rekreasyonel faaliyetlerine katılımlarının engellenmesine ilişkin faktör 1 alt boyutunun aylık gelir durumu bakımından çoklu karşılaştırılması

(I) Aylık gelir durumu	(J) Aylık gelir durumu	Ortalamalar arası fark (I-J)	Standart hata	P
4001- 5000	5001- 6000	1,738	0,645	0,021*
	6000<	0,461	0,515	0,644
5001- 6000	4001- 5000	-1,738	0,645	0,021*
	6000<	-1,277	0,530	0,044*
6000<	4001- 5000	-0,461	0,515	0,644
	5001- 6000	1,277*	0,530	0,044

* $P<0,05$

Tablo 16 incelendiğinde, araştırmaya katılan katılımcıların rekreasyonel faaliyetlerine katılımlarının engellenmesine ilişkin alt boyutlarından, faktör 1 alt boyutu bakımından aylık gelir durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir ($P<0,05$).

Bu karşılaştırmalarda aylık gelir durumu 5001-6000 TL olan katılımcıların faktör 1 puanları aylık gelir durumu 4001-5000 TL ve 6000< olan katılımcıların faktör 1 puanlarından anlamlı derecede düşük olduğu bulunmuştur ($P<0,05$).

Tablo 17. Katılımcıların rekreasyonel faaliyetlerine katılımlarının engellenmesine ilişkin alt boyutların düzenli fiziksel aktiviteye katılım durumlarına göre karşılaştırılması

Değişkenler	Düzenli fiziksel aktiviteye katılım		T	P
	Evet (N=96)	Hayır (N=104)		
	Ortalama ± S.D	Ortalama ± S.D		
Faktör 1	13,60±2,75	13,01±2,96	1,468	0,144
Faktör 2	11,86±2,65	12,12±2,88	0,640	0,523
Faktör 3	6,28±1,47	6,33±2,12	0,175	0,861
Faktör 4	5,64±1,69	5,37±1,79	1,098	0,274
Faktör 5	4,38±1,39	4,41±1,64	0,179	0,858
Faktör 6	1,91±0,70	1,76±0,81	1,371	0,172
Toplam puan	43,67±6,10	42,99±6,98	0,727	0,466

Tablo 17 incelendiğinde, rekreasyonel faaliyetlere katılımların engellenmesine ilişkin alt boyutların düzenli fiziksel aktiviteye katılım durumlarına göre karşılaştırılmasında, düzenli fiziksel aktiviteye katılanlar ve katılmayanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($P>0,05$).

Tablo 18. Araştırmaya katılan katılımcıların rekreasyonel faaliyetlerine katılımlarının engellenmesine ilişkin alt boyutların üniversitenin rekreatif alanlarının yeterli bulup bulmama durumlarına göre karşılaştırılması

Değişkenler	Üniversitenin rekreatif alanlarının yeterli bulup bulmama durumu		T	P
	Evet (N=21)	Hayır (N=179)		
	Ortalama ± S.D	Ortalama ± S.D		
Faktör 1	15,00±1,84	13,09±2,91	2,932	0,004*
Faktör 2	12,29±2,55	11,96±2,79	0,508	0,612
Faktör 3	6,00±1,55	6,34±1,87	0,804	0,422
Faktör 4	5,62±1,75	5,48±1,74	0,345	0,731
Faktör 5	3,81±1,17	4,46±1,54	1,882	0,061
Faktör 6	2,05±0,81	1,80±0,75	1,395	0,165
Toplam puan	44,76±6,72	43,15±6,55	1,068	0,287

Tablo 18 incelendiğinde, rekreasyonel faaliyetlere katılımların engellenmesine ilişkin alt boyutların üniversitenin rekreatif alanlarının yeterli bulup bulmama durumlarına göre karşılaştırılmasında, faktör 1 alt boyutu dışında, üniversitenin rekreatif alanlarının yeterli bulanlarla bulmayanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($P>0,05$).

Buna karşın faktör 1 alt boyutu bakımından, üniversitenin rekreatif alanları yeterli bulanların faktör 1 puanları, üniversitenin rekreatif alanların yeterli bulmayanların faktör 1 puanlarından anlamlı derecede yüksek bulunmuştur ($P<0,05$).

Tablo 19. Katılımcıların rekreasyonel faaliyetlerine katılımlarının engellenmesine ilişkin alt boyutların üniversitenin rekreatif alanlarından faydalanma durumlarına göre karşılaştırılması

Değişkenler	Üniversitenin rekreatif alanlarından faydalanma durumları		T	P
	Evet (N=58)	Hayır (N=142)		
	Ortalama ± S.D	Ortalama ± S.D		
Faktör 1	14,55±2,27	12,78±2,94	4,112	0,000*
Faktör 2	11,34±2,37	12,26±2,86	2,323	0,022*
Faktör 3	5,97±1,50	6,44±1,94	1,871	0,064
Faktör 4	5,34±1,55	5,56±1,81	0,780	0,437
Faktör 5	4,02±1,30	4,55±1,57	2,460	0,015*
Faktör 6	1,74±0,66	1,87±0,79	1,058	0,292
Toplam puan	42,97±5,82	43,46±6,86	0,480	0,632

Tablo 19 incelendiğinde, rekreasyonel faaliyetlere katılımların engellenmesine ilişkin alt boyutların üniversitenin rekreatif alanlarından faydalanma durumlarına göre karşılaştırılmasında, faktör 3, faktör 4, faktör 6 ve toplam puanlar bakımından, üniversitenin rekreatif alanlarından faydalananlarla faydalanmayanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($P>0,05$).

Buna karşın faktör 1 alt boyutları bakımından, üniversitenin rekreatif alanlarından faydalananların faktör 1 puanları, üniversitenin rekreatif alanlarından faydalanmayanların faktör 1 puanlarından anlamlı derecede yüksek bulunmuştur ($P<0,05$).

Aynı zamanda, faktör 2 ve faktör 5 alt boyutları bakımından, üniversitenin rekreatif alanlarından faydalananların faktör 2 ve faktör 5 alt boyutları puanları, üniversitenin rekreatif alanlarından faydalanmayanların faktör 2 ve faktör 5 alt boyutları puanlarından anlamlı derecede düşük bulunmuştur ($P<0,05$).

Tablo 20. Katılımcıların rekreasyonel faaliyetlerine katılımlarının engellenmesine ilişkin alt boyutların herhangi bir spor salonuna üyeliklerinin olup olmama durumuna göre karşılaştırılması

Değişkenler	Herhangi bir spor salonuna üyelik durumu		T	P
	Evet (N=88)	Hayır (N=112)		
	Ortalama ± S.D	Ortalama ± S.D		
Faktör 1	13,63±3,18	13,04±2,59	1,445	0,150
Faktör 2	11,73±2,71	12,21±2,80	1,215	0,226
Faktör 3	6,02±1,98	6,53±1,69	1,941	0,054
Faktör 4	5,32±1,58	5,63±1,85	1,276	0,203
Faktör 5	4,34±1,54	4,44±1,51	0,446	0,656
Faktör 6	1,66±0,64	1,96±0,82	2,879	0,004*
Toplam puan	42,69±6,59	43,80±6,53	1,188	0,236

Tablo 20 incelendiğinde, rekreasyonel faaliyetlere katılımların engellenmesine ilişkin alt boyutların herhangi bir spor salonuna üyeliklerinin olup olmama durumuna göre karşılaştırılmasında, faktör 6 alt boyutu dışında, herhangi bir spor salonuna üyelikleri olanlarla olmayanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($P>0,05$). Buna karşın faktör 6 alt boyutu bakımından, herhangi bir spor salonuna üyelikleri olanların faktör 6 puanları, herhangi bir spor salonuna üyelikleri olmayanların faktör 6 puanlarından anlamlı derecede düşük bulunmuştur ($P<0,05$).

5. TARTIŞMA VE SONUÇ

Dünyadaki tüm üniversiteler hem ulusal hem de uluslararası alanda bilime katkı sağlayan çalışmaların yürütüldüğü kurumlar olan ve ülkelerin geleceğini şekillendiren bireyleri yetiştirerek buldukları bölgelerin problemlerini çözmeye misyonunu üstlenerek fiziksel ve sosyal yapılandırmalarla kentlerin önemli kurumlarından birisi olarak önemli görevler üstlenmişlerdir.

Çünkü en küçük yerleşim bölgelerinde bile eğitim gören bireyler için üniversiteler, sadece eğitim vermekle kalmaz, bireylerin; ruhsal, fiziksel ve sosyal durumlarını koruyarak onların daha katılımcı olmalarını sağlayıp, üst düzeyde düşünce üretebilen bireyler olarak yetiştirmelerini sağlayacak kurumlardır. (Bakırhan 2014).

Bu konuda da bu kurumlarda eğitim veren öğretim elemanlarına büyük işler düşmektedir. Tabii insanoğlunun zihinsel yorgunlukların üstünden gelebilmesi, yorucu zihinsel faaliyetlerin ardından zihinsel rahatlama sağlayıcı faaliyetlere katılması ile mümkün olabilmektedir. Yapılacak olan faaliyetlerin düzenli olabilmesi için engelleyici faktörlerin belirlenip buna göre programlar yapılması gerekir. Bizimde buna yönelik yapmış olduğumuz çalışma sonucunda elde ettiğimiz veriler ile literatürde yapılmış olan çalışmaları incelediğimizde;

Yapmış olduğumuz çalışmada; öğretim elemanlarının rekreasyonel faaliyetlerine katılımlarının engellenmesine ilişkin alt boyutların cinsiyet değişkenine göre karşılaştırılmasında, faktör 1, faktör 2, faktör 3, faktör 4, faktör 5, faktör 6 ve toplam puanlar bakımından kadın ve erkekler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

2010 yılında üniversite öğrencilerin rekreasyonel aktivitelere katılımlarına engel olabilecek unsurların belirlenmesi üzerine yapılmış olan çalışmada cinsiyet değişkenine göre alt boyutların sadece bilgi eksikliği alt boyutunda anlamlı fark gözlenirken diğer alt boyutların hiçbirinde anlamlı fark gözlenmemiştir. (Tolukan, 2010) yapılan bu çalışma ile çalışmamız verileri paralellik göstermektedir. Buna karşın literatürde yapılan diğer çalışmaları incelediğimizde;

Ankara'daki üniversite öğrencilerinin boş zaman etkinliklerine katılımlarının araştırılması isimli çalışmada; erkek öğrencilerin kız öğrencilerden daha çok rekreatif

etkinliklere katılım sağladığı saptanmıştır (Balcı, 2003). Rekreatif etkinliklere katılımın cinsiyet değişkenine göre incelendiği bir çalışmada da, bayan öğrencilerin erkek öğrencilerden rekreatif etkinliklere katılıma daha az eğilimli oldukları gözlenmiştir. (Karaküçük ve Gürbüz, 2007). Özşaker (2012)'in Adnan Menderes Üniversitesi öğrencileri üzerine yapmış olduğu çalışmada bireylerin rekreatif etkinliklere katılamama nedenleri ile cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki saptanmıştır.

Karaküçük ve Gürbüz (2007)'ün yaptığı çalışmada ise; rekreatif etkinliklere katılım engelleri alt boyutlarından para ve bilgi alt boyutları ile cinsiyet değişkeni arasında farklılık tespit edilmiştir. Bu farklılığında bayanlardan kaynaklandığı saptanmıştır. Yapılan bir başka çalışmada ise; cinsiyetin rekreatif etkinliklere katılımda önemli bir etkiye sahip olduğu ortaya konmuştur (Alexandris ve Carroll, 1997). Ayrıca Culp (1988)'ta sosyal etkide önemli bir yere sahip olan cinsiyetin, rekreatif etkinlikleri engelleyen en büyük değişkenlerden birisi olduğunu belirtmiştir.

Yapmış olduğumuz çalışmada; öğretim elemanlarının rekreasyonel faaliyetlerine katılımlarının engellenmesine ilişkin alt boyutların düzenli fiziksel aktiviteye katılım durumları ve katılımcıların medeni duruma göre karşılaştırılmasında, tüm alt boyutların toplam puanlar bakımından bu iki değişkene göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Yapmış olduğumuz çalışmada; öğretim elemanlarının rekreasyonel faaliyetlere katılımlarının engellenmesine ilişkin alt boyutların üniversitenin rekreatif alanlarından faydalanma durumlarına göre karşılaştırılmasında, toplam puanlar bakımından, üniversitenin rekreatif alanlarından faydalananlarla faydalanmayanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Buna karşın faktör 1 alt boyutları bakımından, üniversitenin rekreatif alanlarından faydalananların faktör 1 puanları, üniversitenin rekreatif alanlarından faydalanmayanların faktör 1 puanlarından anlamlı derecede yüksek bulunmuştur. Aynı zamanda, faktör 2 ve faktör 5 alt boyutları bakımından, üniversitenin rekreatif alanlarından faydalananların faktör 2 ve faktör 5 alt boyutları puanları, üniversitenin rekreatif alanlarından faydalanmayanların faktör 2 ve faktör 5 alt boyutları puanlarından anlamlı derecede düşük bulunmuştur.

Yapmış olduğumuz çalışmada; öğretim elemanlarının rekreasyonel faaliyetlere katılımların engellenmesine ilişkin alt boyutların üniversitenin rekreatif alanlarının yeterli bulup bulmama durumlarına göre karşılaştırılmasında, faktör 1 alt boyutu dışında, üniversitenin rekreatif alanlarının yeterli bulanlarla bulmayanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Buna karşın faktör 1 alt boyutu bakımından, üniversitenin rekreatif alanları yeterli bulanların faktör 1 puanları, üniversitenin rekreatif alanların yeterli bulmayanların faktör 1 puanlarından anlamlı derecede yüksek bulunmuştur.

Demirel ve Harmandar'ın üniversite öğrencileri üzerine yaptığı çalışmada; ulaşım ve rekreatif faktörlerinde eksikliklerin önemli bir yer tuttuğu saptanmıştır. Bir başka çalışmada da bu özelliklerin rekreatif etkinliklere katılımı %72 oranında etkilediği sonucuna ulaşılmıştır (Başaran ve Erenci).

Öğretim elemanlarının rekreatif etkinlik alanlarını yeterli görüp görmediği ve bu alanlardan yararlanıp yararlanmama durumlarına göre yapılan karşılaştırmalarda tüm alt boyutlara ait puanların toplamında farklılık görülmediği saptanmıştır (Sabancı G., 2016)

Yapmış olduğumuz çalışmada; öğretim elemanlarının rekreasyonel faaliyetlere katılımların engellenmesine ilişkin alt boyutların herhangi bir spor salonuna üyeliklerinin olup olmama durumuna göre karşılaştırılmasında, faktör 6 alt boyutu dışında, herhangi bir spor salonuna üyelikleri olanlarla olmayanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Buna karşın faktör 6 alt boyutu bakımından, herhangi bir spor salonuna üyelikleri olanların faktör 6 puanları, herhangi bir spor salonuna üyelikleri olmayanların faktör 6 puanlarından anlamlı derecede düşük bulunmuştur

Yapmış olduğumuz çalışmada; öğretim elemanlarının rekreasyonel faaliyetlerine katılımlarının engellenmesine ilişkin alt boyutların yaş guruplarına göre karşılaştırılmasında, toplam puanlar bakımından 21-30, 31-40 ve 40< yaşları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Buna karşın, yaşları 41-50 yaş arası olan katılımcıların puanlarının yaşları 21-30 (yıl) ve 31-40 (yıl) arası olan katılımcıların puanlarından anlamlı derecede yüksek bulunmuştur.

Emir (2012)'in üniversite öğrencileri üzerine yaptığı çalışmada; boş zaman engellerine ait bulgularda yaş değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı farklılık

saptanmıştır. Bu bulgulara ait sonuçlarda 24 yaşın üstündeki grupların puanları 20 yaş gruplarında daha yüksek saptanmıştır.

Ayrıca Üstün (2013)'ün yaptığı çalışmada da yaş değişkeninde aynı yönde anlamlı sonuçlar saptanmış ve yapılan bir başka çalışmada ise rekreasyonel engeller ile yaş faktörü arasında ters yönde ilişkiler olduğu saptanmıştır (Alexandris ve Carroll, 1997).

Jackson'nun yapmış olduğu araştırma sonuçlarına göre yaş ilerledikçe rekreatif etkinliklere katılımında zaman açısından olumsuzluklar ortaya çıkmaktadır (Jackson EL, Crawford D, Godbey G.) Torkildsen'de rekreatif faaliyetlere katılımında yaşın önemli bir faktör olduğunu ve ilerleyen yaşlar sonucunda rekreatif etkinliklere katılımında olumsuz etkilendiğini savunmuştur.

Yapmış olduğumuz çalışmada; öğretim elemanlarının rekreasyonel faaliyetlerine katılımlarının engellenmesine ilişkin alt boyutların akademik unvanlara göre karşılaştırılmasında, toplam puanlar bakımından akademik unvanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Buna karşın, faktör 2 (bilgi eksikliği) alt boyutu bakımından akademik unvanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Bu karşılaştırmalarda profesörlerin faktör 2 puanlarının sadece araştırma görevlilerinin faktör 2 puanlarından anlamlı derecede yüksek olduğu bulunmuştur.

Akademik unvan değişkeninde anlamlı fark olarak ortaya çıkan bilgi eksikliği puanlarının profesörlerde, araştırma görevlilerine oranla daha yüksek çıkma sebebinin; profesörlerin uzun zamandır üniversite kurumunda çalışmasından dolayı akademik kariyer eğiliminde olmasından dolayı bu tür aktivitelere ayıracak zamanlarını daha az olması buna karşın araştırma görevlilerinin ise; rekreatif etkinliklerle ilgili bilgilerin edinilmesi açısından daha boş zamana sahip olmasından kaynaklandığını düşünmekteyiz.

Akademisyenler üzerine yapılan bir çalışmada unvan değişkenine ait puanların alt boyutlara ait puan ortalamaların ulaşım sorununun dışında anlamlı düzeyde farklılaşmadığı saptanmıştır (Sabancı, 2016). Üniversite öğrencileri üzerine yapılan bir çalışmada; öğrencilerinin rekreatif etkinliklerine engel olan durumlarında arkadaş arkadaş ve bilgi eksikliği alt boyutlarında farklılıklar saptanmıştır (Demirel ve Harmandar, 2009).

Yapmış olduğumuz çalışmada; öğretim elemanlarının rekreasyonel faaliyetlerine katılımlarının engellenmesine ilişkin alt boyutların aylık gelir durumuna göre

karşılaştırılmasında, toplam puanlar bakımından aylık gelir durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Buna karşın, faktör 1 alt boyutu bakımından aylık gelir durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Bu karşılaştırmalarda aylık gelir durumu 5001-6000 TL olan katılımcıların faktör 1 puanları aylık gelir durumu 4001-5000 TL ve 6000< olan katılımcıların faktör 1 puanlarından anlamlı derecede düşük olduğu bulunmuştur.

Akademisyenlerin rekreatif etkinliklere katılımına neden olan engellerin gelir durumu değişkenine göre karşılaştırılmasında ulaşım ve tesis yetersizliği dışındaki alt boyutlarda anlamlı farklılık saptanmamıştır. (Sabancı, 2016).

Yapmış olduğumuz çalışma sonuçları ile literatürde yapılmış çalışmaların sonuçlarını incelediğimizde sonuçların büyük çoğunluğunun paralellik gösterdiğini görmekteyiz. Öğretim elemanlarının rekreasyonel faaliyetlere katılımını engelleyen faktörleri incelediğimiz çalışmada sonuç olarak uygulamış olduğumuz anketteki demografik bilgilerle, alt boyu toplam puanları arasında değişkenlere göre farklılıklar ortaya çıktığı saptanmıştır. Farklı olan çalışma sonuçları sebebinin de üniversitelerin kurumsal farklılıklarından ve anketi cevaplayan öğretim elemanlarının ölçekteki soruları cevaplarken benimseme düzeylerinden kaynaklandığını düşünmekteyiz.

6. ÖNERİLER

- Üniversite kampüslerinde rekreatif etkinlik yapılacak alanların düzenlenmesi yönünde çalışmalar yapılması,
- Kampüs içerisinde sağlıklı yaşam için yürüyüş parkurlarının düzenlenmesine yönelik çalışmalar yapılması,
- Akademisyenlere yönelik rekreasyonel faaliyetler düzenlenmesine yönelik çalışmalar yapılması,
- Rekreasyonel faaliyetler üzerine uzmanlar tarafından seminerler verilmesine yönelik çalışmalar yapılması.
- Rekreasyonel faaliyetlerle ilgili nitelikli çalışmaların artırılması.

KAYNAKLAR

- Ağaoğlu, Y.S., 2012, Dershaneye Devam Eden Üniversite Öğrencilerinin Okuma Nedenlerinin ve Serbest Zaman Etkinliklerine Katılımlarının Değerlendirilmesi. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 3(1): 33-41.
- Alexandris, K. ve Carroll, B., 1997, Demographic differences in the perception of constraints on recreational sport participation results from a study in Greece. *leisure studies* 16, 107, 125.
- Atalay, A., 2004, Spor, medya ve serbest zaman, İstanbul: Beta Yayınları.
- Anderson, N., 1998, Work and Leisure. Florence: Routledge.
- Balcı, V., 2003, Ankara'daki üniversite öğrencilerinin boş zaman etkinliklerine katılımlarının araştırılması, *Milli Eğitim Dergisi*, Sayı, 158, 161-173.
- Bammel, G., 1996, Leisure Human Behaviour. Dubuque IA, Third Edition. USA: Brown & Benchmark Publishers.
- Crawford, D., Jackson, E. ve Godbey, G. A., 1991, Hierarchical Model of Leisure Constraints. *Leisure Sciences*, (13): 309-320.
- Culp, R. H., 1998, "Adolescent Girls and Outdoor Recreation: A Case Study Examining Constraints and Effective Programming", *Journal of Leisure Research*, 30(3), 356-379.
- Cordes, K. A. ve İbrahim H. M., 2003, Applications in Recreation and Leisure. Third Edition. New York: The McGrou Hill Companies.
- Çelikkaleli, Ö. ve Gündoğdu, M., 2005, Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Psikolojik İhtiyaçları. *Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6 (9): 43-53.
- Çelikkaleli, Ö., Gökçeakan, N. ve Çapri, B., 2005, Lise Öğrencilerinin Bazı Psikolojik İhtiyaçlarının Cinsiyet, Okul Türü, Anne ve Baba Eğitim Düzeylerine Göre İncelenmesi. *Eğitim Fakültesi Dergisi*. 18 (2): 245-268.
- Çubuk, M., 1981, Turizmin, Dinlenme-Eğlenme ve Boş Zaman Değerlendirme İle Bütünleşmesi, Yeniden Tanım Denemesi ve Turizm Planlamasında Sistemli Bir Yaklaşım. İstanbul: Mimar Sinan Üniversitesi Yayınları.
- Davis, R. J., Bull, C. R., Roscoe, J. V. ve Roco, D. A., 1991, Physical Education and The Study of Sport. England: Wolf Publishing: 355.

- Demir, C., 2003, Demografik Özellikler İle Sağlanan İmkânların Sportif Faaliyet Tercihleri Üzerine Etkileri; Üniversite Gençliğine Yönelik Bir Uygulama, 1. Gençlik, Boş Zaman ve Doğa Sporları Sempozyumu. Ankara: Türk Hava Kurumu Basım Evi İşletmeciliği.
- Demirel, M., 2009, Rekreatyonel Etkinliklere Katılım ve Çevresel Duyarlılık. Doktora Tezi. Ankara: *Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü*.
- Demirel, M. ve Harmandal, D., 2009. Üniversite öğrencilerinin rekreatyonel etkinliklere katılımlarında engel Oluşturabilecek faktörlerin belirlenmesi, *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, ISSN: 1303-5134, Cilt:6, Sayı: 1*
- Descartes, R., 1998, Felsefenin ilkeleri, Çev. M. Akın, Say Yayınları, 33-34,45.
- Emir, E., 2012, Rekreatif etkinliklere katılımın önündeki engellerin belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi, *Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*, Trabzon.
- Ergül, K., 2008, Üniversite gençliğinin sportif rekreatyon etkinliklerine yönelik ilgileri ve katılma düzeylerinin belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi, *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Manisa.
- Gibson, J. ve Wood, I., 2000, Vocational A-Level Leisure and Recreation. England: Longman, Pearson Education Limited.
- Gökdeniz, A., 2003, Boş Zaman Rekreatyon Yönetimi Örnek Animasyon Uygulamaları. 1. Baskı. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Güngörmüş, H. A., 2007, Özel Sağlık-Spor Merkezlerinden Hizmet Alan Bireyleri Rekreatyonel Egzersizlere Güdüleyen Faktörler. Doktora. Ankara: *Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü*.
- Hayden, R. M. ve Allen, G. J., 1984, Relationship between aerobic exercise, anxiety, and depression: Convergent validation by knowledgeable informants. *Journal of Sports Medicine*, 24, 69-74.
- Hemingwa, J. L., 1996, "Emancipating Leisure: The Recovery of Freedom in Leisure". *Journal of Leisure Research*. 28 (1): 27-43.
- İyem, C., 2012, Kramponlu İşçiler Bir Boş Zaman Çalışanı Olarak Futbolcular. 1. Baskı. İstanbul: Net Kırtasiye Tan ve Matbaa.
- Jackson, E. L., Crawford, D. ve Godbey, G., 1993, Negotiation of Leisure Constraints. *Leisure Sciences*, 15: 1-11.
- Jensen, C. R. ve Guthrie, S. P., 2006, Outdoor Recreation in America. Sixth Edition. USA: Human Kinetics.

- Jensen, C. ve Naylor, J., 1999, Recreation and Careers. USA: NTC Contemporary Publishing Company.
- Karaküçük, S., 1999, Boş zamanlar değerlendirme (3.Baskı). Rekreasyon. Ankara: Bağırhan Yayınevi.
- Karaküçük, S., ve Gürbüz, B., 2007, Rekreasyon ve kentleşme. Ankara Gazi Kitabevi.
- Karaküçük, S., 2008, Rekreasyon Boş Zaman Değerlendirme. 6. Baskı. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Karasar N., 2004, Bilimsel araştırma yöntemi, Nobel Yayınları, Ankara.
- Kasatura, İ., 1998, Gençlik ve bağımlılık (1. Basım), Psikoloji Dizisi:3, Evrim Yayınevi.
- Kırımoğlu, H., Parlak, N., Dereceli, C. ve Kepoğlu, A., 2008, Lise öğrencilerinin saldırganlık düzeylerinin spora katılım düzeylerine göre incelemesi. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, Niğde, 2(2).
- Köybaşı, N., 2006, Boş Zaman Sosyolojisi ve Boş Zamanları Değerlendirme Aracı Olarak Dinlenme Turizmi ve Kültür Turizmine Katılan Yerli Turistlerin Karşılaştırmalı Sosyolojik Analizi. Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: *Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü*.
- Kemp, K. ve Pearson, S., 1997, Leisure and Tourism. Great Britain: Logman Press.
- Kılbaş, Ş., 2001, Rekreasyon Boş Zaman Değerlendirme. 1.Baskı. Adana: Anaca Yayınları.
- Long, B. C., 1983, Aerobic conditioning and stress reduction: participation or conditioning. *Human Movement Science* 2, 171-186.
- Meyer, H. D., Bringtill, C. K. ve Sessoms, H. D., 1970, Community Recreation. USA: A Guide to Its Organization.
- Moccia, F. D., 2000, Planning time: *An emergent european practice european planning studies*, 8(3), 367-376.
- Özekes, M., 2011, Ergenlik döneminde boş zaman aktivitelerinin incelenmesi. *Ege Eğitim Dergisi*, (12)1, 1-211.
- Özşaker, M., 2012, Gençlerin serbest zaman aktivitelerine katılmama nedenleri üzerine bir inceleme, *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, sayı, 14.1 126-131.
- Pala, F. ve Dinç, S. C., 2013. Kamu Kurumlarında Görev Yapan Personelin Serbest Zaman Etkinliklerine Katılımını Engelleyen Faktörlerin Belirlenmesi, 2. *Rekreasyon Araştırmaları Kongresi*, Aydın.

- Patterson, I. ve Carpenter, G., 1994, Participation in Leisure Activities After the Death of a Spouse. *Leisure Sciences*, 16, 105-112.
- Sabancı, G., 2016, Öğretim Elemanlarının Rekreatif Faaliyetlere Katılımlarını Engelleyen Faktörlerin Belirlenmesi, *Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı*, Yüksek Lisans Tezi, Konya.
- Saygılı, H., 2000, The Examination of The Relation Between Problem Solving Skill and Social and Personal Adjustment, University of Atatürk, Masterthesis, Erzurum.
- Schroeder, A. W., 1963, Relationships between the muscular fitness and school adjustment of ninth grade male students : Univ. of Oregon, Eugene, Ore.
- Scoot, M., (Çev: Aslı Çelik). 1997, Zaman Yönetimi. İstanbul: Rota Yayınları.
- Sevil, T., Şimşek, Y., Katırcı, H., Çelik, O. ve Çeliksoy, A., (2012). Boş zaman ve rekreasyon yönetimi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Ofset.
- Soyer, F. ve Can, Y., 2003, Üniversite Öğrencilerinin Boş Zaman Alışkanlıkları ve Sportif Eğilimlerinin Mesleki Yönelişlerine Göre Karşılaştırılması. *I. Gençlik Boş Zaman ve Doğa Sporları Sempozyumu Bildiriler Kitabı*. Ankara: Türk Hava Kurumu Basım Evi İşletmeciliği, s. 102-119.
- Stumbo, N. J. ve Peterson, C. A., 2004, Therapeutic Recreation Program Desing, Fourth Edition. San Francisco: Darly Fox.
- Tekin, A., 1997, Trabzon'daki Ortaöğretim Kurumlarında Öğrenimlerine Devam Eden Sporcu ve Sporcu Olmayan Öğrencilerin Özsaygı Düzeylerinin Araştırılması. *K.T.Ü Sağlık Bilimleri Enstitüsü*, Yüksek Lisans Tezi, Trabzon.
- Tezcan, M., 1994, Boş Zamanların Değerlendirilmesi Sosyolojisi. 4. Baskı. Ankara: Atilla Kitabevi; 1994.
- Tolukan, E., 2010, Niğde özel yetenekle ilgili bölümlerde okuyan üniversite öğrencilerinin rekreatif aktivitelere katılımlarına engel olabilecek unsurların belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi, *Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Niğde.
- Tomporowski, P. D. ve Ellis, N. R., 1984, Effects of exercise on the physical fitness, intelligence, and adaptive behavior of institutionalized mentally retarded adults. *Applied-research-in-mental-retardation-(Elmsford, N.Y.)* 5(3), 329-337.
- Torkildsen, G., 1999, Leisure and recreation management. London: E & FN Spon, 73.
- Torkildsen, G., 2005, Leisure and Recreation Management. 5th Edition. London: Routledge.
- Üstün, Ü. D., 2013, Üniversite öğrencilerinin sportif ve sportif olmayan rekreatif

etkinliklere katılmalarına engel olabilecek unsurların incelenmesi, *Sportif Bakış: Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(1),1-13.

Yetim, A., *Sosyoloji ve Spor*. Ankara: Berikan Yayınevi; 2010.

Zorba, E., 2008, Türkiye’de Rekreasyona bakış açısı ve gelişimi. *Gazi Haber Dergisi*, 52-55.



EKLER

Kişisel bilgi formu

EK 1

Boş zaman engeller ölçęđi

EK 2



KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Sayın Katılımcı;

Elinizde bulunan bu anket formu “**Akademisyenlerin Rekreatif Faaliyetlere Katılımlarını Engelleyen Faktörlerin Belirlenmesi**” amacıyla hazırlanmıştır. Elde edilen veriler sadece bu araştırma kapsamında kullanılacaktır. Yüksek Lisans Tezimi oluşturacak olan bu çalışmaya vereceğiniz samimi cevaplarınız için teşekkür eder, saygılar sunarım.

Yalçın DALAY
Yüksek Lisans Öğrencisi
Batman Üniversitesi
Rekreasyon Yönetimi Anabilim Dalı

1	Cinsiyet	Kadın ()	Erkek ()
2	Medeni haliniz	Bekar ()	Evli () Boşanmış () Diğer ()
3	Yaşınız	21-30 Yaş ()	31-40 yaş () 41-50 yaş () 51-60 yaş () 60 yaş ve üzeri ()
4	Akademik ünvanınız	Prof.Dr. () Doç.Dr. () Yrd.Doç.Dr. () Öğr.Gör. () Okut. () Araş.Gör. () Uzman ()	
5	Gelir durumunuz	3000TL-4000TL ()	4001TL-5000TL () 5001TL-6000TL () 6000 TL ve üzeri ()
6	Görev Yaptığınız Akademik Birim	
7	Düzenli olarak fiziksel aktivitelere katılıyor musunuz?	Evet ()	Hayır ()
8	Üniversite kampüsünde yer alan rekreatif alanları yeterli buluyor musunuz?	Evet ()	Hayır ()
9	Üniversite kampüsündeki rekreasyon alanlarından faydalaniyor musunuz?	Evet ()	Hayır ()
10	Herhangi bir spor salonuna üyeliğiniz var mı?	Evet ()	Hayır ()

BOŞ ZAMAN ENGELLERİ ÖLÇEĞİ

Sayın Katılımcı;

Aşağıda sportif rekreasyonel aktivitelere katılımınızı engelleyebileceği düşünülen bazı ifadelere yer verilmiştir. Bu ifadelerin sizin rekreasyonel etkinliklere katılmanızı engellemedeki önem derecesini liste üzerinde ayrılan alana işaretleyiniz. Her birey, diğer bireylerden farklı olduğundan bu ankette doğru veya yanlış cevap yoktur. Cevaplarınız gizli tutulacak ve sadece bu araştırma kapsamında kullanılacaktır. Göstereceğiniz ilgi ve özene şimdiden teşekkür ederiz.

Sıra No sportif rekreasyonel aktivitelere katılımımı engellemektedir.	Kesinlikle önemsiz	Önemsiz	Önemli	Çok önemli
1	Aktivitelerin yorgunluk hissi vermesi	1	2	3	4
2	Kendini yorgun hissetmek	1	2	3	4
3	Sakatlanmaktan korkmak	1	2	3	4
4	Sağlık problemleri	1	2	3	4
5	Kendini güvende hissetmemek	1	2	3	4
6	Sosyal ortamlardan mutlu olmamak	1	2	3	4
7	Nerden öğreneceğini bilmemek	1	2	3	4
8	Nerede katılacağını bilmemek	1	2	3	4
9	Öğretecek kimsenin olmaması	1	2	3	4
10	Tesislerin yetersiz olması	1	2	3	4
11	Sunulan hizmetleri beğenmemek	1	2	3	4
12	Ulaşımın zaman alması	1	2	3	4
13	Arabamın olmaması	1	2	3	4
14	Yeteri kadar paranın olmaması	1	2	3	4
15	Beraber katılacak kimsenin olmaması	1	2	3	4
16	İş/çalışma zamanının yoğun olması	1	2	3	4
17	Ailem için zaman ayırmak zorunda olmak	1	2	3	4
18	Program zamanlarının uygun olmaması	1	2	3	4
19	İlgili olmamak	1	2	3	4
20	Rutin programı bozmak istememek	1	2	3	4

Değerli vaktinizi ayırdığınız için Teşekkür ederim...

ÖZGEÇMİŞ**KİŞİSEL BİLGİLER**

Adı Soyadı : Yalçın DALAY
Uyruğu : T.C.
Doğum Yeri ve Tarihi : Batman 19.05.1987
Telefon : 537 914 06 09
Faks : ----
e-mail : yalcindalay@hotmail.com

EĞİTİM

Derece	Adı, İlçe, İl	Bitirme Yılı
Lise :	Açık Öğretim Lisesi	2007
Üniversite :	Yakın Doğu Üniversitesi	2012
Yüksek Lisans :	Batman Üniversitesi	2018
Doktora :		

İŞ DENEYİMLERİ

Yıl	Kurum	Görevi
2017	Batman Belediyesi	Antrenör

UZMANLIK ALANI Hentbol

YABANCI DİLLER İngilizce

BELİRTMEK İSTEĞİNİZ DİĞER ÖZELLİKLER

YAYINLAR*